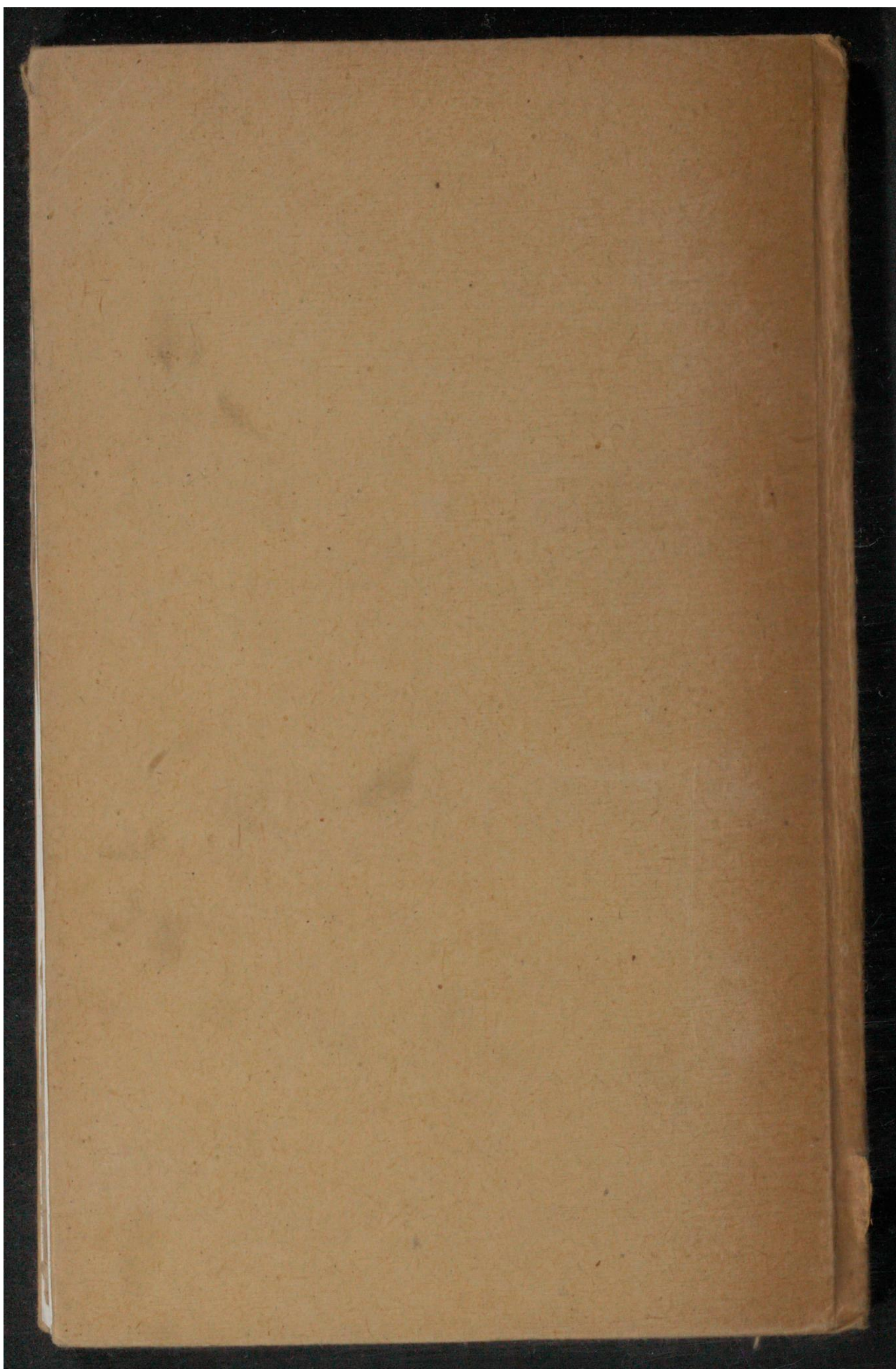

DE LIEFDE VAN DIANA EN ENDIMION,

TREURSPEL

Met Konst- en Vlieghwerken.

Gespeelt op d'Amsterdamsche Schouwburgh.

t'AMSTERDAM,
By *Jacob Lescailje*, Boekverkooper op de Middeldam, naast de Vismarkt, 1669.

DEN HEER

PIETER SCHOUT,

RECHTSGELEERDE,

DOMHEER

van Out-Munſter,

DROST

tot Hageſteyn, &c.

MYN HEER,

Ik neem de vrymoedigheyt, om aan U E. dit Treurſpel op te offeren, dat al voor twee jaaren met zijn Konſt- en Vlieghwerken byna voltoit, nu eyn-

 delijk

delijk te voorſchijn komt; met die hope, dat U E. genegentheyt, en blaakende liefde tot de Dichtkonſt niet quaalijk zal nemen, dat wy met de waardigheyt van U E. naam op het voorhooft van dit werk praalen; en ons de ſtraalen haarer gonſt niet onttrekkende, deze kleene gift zal gelieven aantenemen tot een bewijs, dat wy daar mede niet anders voor hebben, als ons meer en meer aan U E. te verplighten: gelijk wy tot dien inzichte, uwe nodiger bezigheeden niet afvergen een beſcherming tegen de angelſteeken der nijdigen, en 't bulderen der onwetende voor ons aantenemen, veel minder dat wy waanen die niet van nooden te hebben. Want wy achten dit eer genoeg, zo U E. beſcheidenheyt onze vrymoedigheyt niet mishaaght, en dit geringe gelieve aantezien, niet na de

waar-

waarde, maar na des gevers meyninge: op dat vertrouwen ſteunende, hebben wy ons durven vermeeten, den luyſter die dit Treurſpel moghte ontbreeken, van U. E. waarde te ontleenen; hoewel de aangenaamheyt der ſtof, zo die na den eiſch waare uytgevoert, daar aan niet zou te kort ſchieten: te meer, wijl dezelve (gelijk ons bericht is) onder de verdichte liefde van Diana en Endimion, een zin bedekt, welke op gekroonde Perſonagien, in onze eeuwe bekent, ſlaat; en ons ook, door den Heer Gilbert, Geheimſchrijver der Koninginne van Zweeden, in Italien opgeſtelt, en in Vrankrijk vertoont, geen minder vernoeging als luſt gaf, om dezelve in Nederduytſe vaarzen te ſtellen. Doch eer wy de hant daar aan ſloegen, dacht ons, beneffens andre konſtgenooten, de ſtof wel aangenaam, maar niet ge-

noeghzaam geſtoffeert om den eiſch van ons Tooneel te kunnen voldoen: derhalven hebben wy de vryheyt genomen die te verrijken met een meerder getal Konſt- en Vlieghwerken; en om dezelve haar gevoeghlijkheyt te geven drong ons de nootzaaklijkheyt zo veel van 't onze daar in te vlyen, en van 't voorige te veranderen, en te verkorten, als om onze mening uyt te drukken, en den zin van 't Treurſpel te behouden, van nooden was; hoewel, zo ons voor 't volmaaken van het geheele werk waare indachtigh geworden 't geen ons nu voorkomt, wy zouden het na onze ſtelling opgemaakt, en niet als den zin behouden hebben. Doch, mijn Heer, hoe ver wy nu van 't voorige zijn afgeweeken, en in wat misſlaagen wy hebben geſtruykelt, zal U E. lichtelijk konnen oordeelen: en zo dit, gelijk het

nu

nu door ons voltoit te voorschijn komt, U E. in 't alderminste kan behaagen, en den Ouden en Ouderloozen voordeeligh zijn, achten wy onze moeite genoeghzaam voldaan, gelijk wy by dit niet anders wenschen, als altijt te moogen blijven,

MYN HEER,

U E.

verplichtste dienaar

D. LINGELBACH.

IN-

INHOUT.

DE Goddinne Diana verlieſt op Endimion, onthaalt haar Harder op Lathmus zodanigh, dat hy, zeegepraalende op zijn verkreege geluk, Apollo, wiens boezem mede in Dianas liefde blaakt, in zulk een gramſchap ontſteekt, dat hy niet alleen Endimion vervolgt, maar, met toeſtemmen van de Gooden, in ballingſchap verzendt, om door dit middel Diana het geheugen van haar Harder te benemen; die, van dit onverwaght beſluyt verwittight, niet alleen voorneemt in de liefde tot haar beminde Endimion te volharden, maar ook, door Pallas raat, haar Minnaar in Elis te volgen: waar door Apollo, woedende van minnenijt, om dit te beletten, en Diana tot zijn min te dwingen, Endimion op Lathmus ter doot brengt, en de Goddin ſtof geeft het Lijk te betreuren, en t'Ephezen in haar Tempel een herelijke Tombe op te rechten.

Het Voorſpel ſpeelt in de wolken, de BEDRYVERS daar van zijn

Venus. *Kupido.* *Ganimeed.*

De PERSONAGIEN van het Treurſpel zijn

Diana.
De Nacht.
Endimion.
Cephalus.
Kupido.
Aurora.
Apollo.
Merkuur.
Pallas.
Venus.
Iris.
Rey van Harders en Nimfen.

Zwijgende,

De vier Minnegoodtjes in 't Voorſpel.
De drie Bevalligheeden in't Treurſpel.

Het Tooneel is op den bergh Lathmus.

DE

DE LIEFDE VAN DIANA EN ENDIMION, VOORSPEL.

I. TOONEEL.

Venus op haar Troon, zijnde een schoone Paarlemoere schulp, met Kupido zittende, wort van vier Minnegoodjes, die al vliegende uyt de wolken recht neêrdaalen, op het midden van 't Tooneel gezet, die dan alle vier zich gelijk verspreyen, en weêr om hoogh kruyswijs van elkander af na de lucht vliegen.

Venus. Kupido.

DE Hemelzaalen zijn vervult met glanssen,
Die schitterende, in d'allerlaaghste transsen
Neêrdaalen, met een aangenamer licht
Als hier voor heene oit straalde, en 't hel gezicht
Der Gooden, door 't aanschouwen kon behaagen:
'k Zagh Jupiter, gesteegen van zijn waagen,
Een diamanten Troon, omringt van goudt
In 't midden van de wolkzaale opgebouwt,
Daar 't blaakt, en gloeit, van schitterende vonken,
Opklimmen, en als Opperkoning pronken;
Terwijl een drang van Gooden hem genaakt:

De toeſtel, die nu vaardigh is gemaakt,
Verbeelt iet groots, en zal ons meer van binnen,
By het gezagh van Gooden en Goddinnen,
Vertoonen, als men hier beſchouwen kan.
Ik wenſte dat ik wiſt de reên hier van,
En waarom alles is met pracht vervaardight.
Kup. Vrouw Moeder, zo ghy my deeze eer gewaardight
Dat ik mijn oordeel melde, ik zal in 't kort
't Geheim, dat noch voor u verborgen wort,
En d'oorzaak van dees toeſtel is, bezeffen.
U is bekent, dat waar dees ſchichten treffen
Zy 't minnevuur ontfonken; en dat ik
De werelt dwing, de Gooden tot een ſchrik
Verſtrek, en in mijn boejens hou gekluyſtert.
Jupijn heeft zelf ſtip na mijn wet geluyſtert,
Toen hy gewont door kracht van 't minnevier
Zijn Iö ſtreelde, Europe als eene Stier,
En Danaë gelijk een Gouden reegen
Genoot; tot blijk dat ik altijt de zeege
Op hem verkrijgh. Nu heeft Latonas zoon
Mijn kracht verſmaat, en met ondraaghbre hoon
Geroemt hoe dat zijn ſchicht veel wiſſer raakte
Als deze, wijl zijn moet hem meeſter maakte
Van Python, dat hy, wijl 't op Delos boort
Latona ſtreng vervolghde, heeft vermoort
Door kracht van zijnen arm, en ſcherpe ſchichten.
Des wil hy, dat ik voor zijn maght zal zwichten.
Maar ik, in tegendeel, heb hem geraakt
Met deze flits, zo dat zijn boezem blaakt,
Op een die hem noit weder zal beminnen;
Diana is dat voorwerp, dees Goddinne
Te kuyſch, te koel, heeft hem ſteets tegenſtant
Geboôn, en is af kerigh van zijn brant.
Des zal hy hulp van Jupiter begeeren;
Die 't Godendom zal met dees pracht vereeren,
Om toe te ſtemmen, d'Echt van hem met haar.

II. TOO-

II. TOONEEL.

Ganimeed daalt op een Arent uyt de wolken.

Venus. Kupido. Ganimeed.

'k ZIe Ganimedes op een Adelaar
Het zwerk ter vlucht doorstreeven, na beneden;
Hy zal de gantsche zaak ons wel ontleeden,
Doordien hy Jupiter bedient ter feest.
Kup. Hy nadert ons verheught, en bly van geest.
Gan. O schoone Citheré, godes die 't minnen
Altijt begunstight, Paphos koninginne,
Vergun my u te groeten voor uw Troon.
Ik kom van Jupiter, het hooft der goôn,
Gezonden, om aan u 't beslagh t'ontfouwen,
En d'oorzaak van de pracht die wy beschouwen
Van hier af in de wolkzaal, daar het licht
Opglansen stuyt, die 't Goddelijk gezicht
Doen scheemren, als onze oogen daar op staaren:
Iupijns besluyt is, godt Apol te paaren,
Door 't huwlijk, met de Iaghtgoddin Diaan,
Die kuysche Maaght; zy deelen t'zamen aan
De werelt Licht by beurt. Nu eyscht de liefde
Van Febus, wijl uw Zoon zijn hart doorgriefde,
Dat op zijn beê Diaan, schoon koel van aart,
In min ontfonkt, en met zijn grootsheyt paart;
Zoo kan zy met meer pracht en glans verschijnen.
Apollo zal dan niet in 't West verdwijnen,
Om zich in Thetis schoot, gelijk hy plagh,
Te koestren; neen, hy zal een nieuwen dagh
Herscheppen in de nacht, en zich vervoegen
Aan zijn bemindes zijde, om zijn genoegen
Te voeden, als hy steets mach by haar zijn;
Want die 't geminde derft gevoelt steets pijn.
Kup. ,, 't Gaat wel, 'k zal in mijn wraak vernoeging vinden.
Ven. Wil dan Iupijn dees twee aan een verbinden,

En is Diaan tot dit verbondt gezindt?
Gan. Om dat zy d'eenzaamheyt altijt bemindt,
En meer geneegen is, door bos en haagen,
Verzelſchapt met haar ſtoet, het wilt te jaagen,
Als zich door d'Echt te voegen met de goôn;
Heeft my Iupijn belaſt, dat ghy uw Zoon
Na haar zoud zenden, om haar hart te blaaken,
En tot Apollos min geneigt te maaken;
Op dat de vreught, die nu voorhanden is,
Volbraght werde, en zulk een verbintenis
Voltoit, dat d'aard, door 't matigen der ſtraalen
Van Zon en Maan, in 't rijzen en in 't daalen,
Die effenheyt geniet, in elk zaizoen,
Dat vruchten, en ontoombre watervloên,
Elk na hun aardt, den menſch tot heyl gedyen.
Ven. Ik hoor verheugt, 't geen yder zal verblyen.
Ga zegh Iupijn, dat ik gewilligh, al
Volbrengen wil, 't geen hy gebieden zal;
En dat ik, door mijn zoon, dit uyt zal voeren:
Hoe zal zy haar door d'eerſte ſchicht ontroeren,
Die noit gevoelt heeft wat de Min vermagh.
Zy zal dan zien dien heerelijken dagh
Waar in zy magh ter eerentroon opſteigren.
Wie zou zijn liefde aan godt Apollo weigren,
Die in bevalligheyt de goôn verwint?
Of zy de kuisheyt meer als 't Minnen mindt,
Ik zal haar koelheyt in een gloet ontſteeken.
Of zy in ſchaduw is van 't bos geweeken,
En 't ſchuwe wilt met luſt vervolght op 't ſpoor;
Ik zal, al 't geen zy voor de Liefd' verkoor,
Haar doen verlaaten, door de ſtrenge wetten,
Die 'k door mijn zoon zal in haar boezem zetten;
Zo wort dit feeſt volbraght, tot vreugd der goôn.
Gan. 'k Volbreng mijn laſt, en vaar na d'oppertroon.

Ganimeed vlieght op den Arent weêr om hoogh in de wolken.

III. TOO-

III. TOONEEL.

Venus. Kupido.

WAt blyſchap zal men op d'Olimp beſchouwen?
Wie zou zich kunnen van dees vreugde onthouwen?
En weigeren, het geen Iupijn gebiet?
Ga dan mijn zoon, vliegh haaſtigh heen, beſpiet
Of haar Diana op Idaalſe bergen,
Of Pindus toppen die den hemel tergen,
Of Hyble, of 't hoogh Citheron, ook onthout;
En zo ghy haar in 't Erimantſe wout,
Ter jaght gereet, moght vinden by haar maaghden,
Zult ghy haar boezem, als een onverſaaghde
Doorbooren, en ontfonken 't killigh hart
In liefde; zo kan zy Apollos ſmart
Verzachten, en, navolgende uw gebooden,
De hant biên aan de ſchoonſte van de Gooden;
Volbreng dit voort, 't is Iupiters begeer.
Kup. Vrou moeder, 'k wil u dienſtigh zijn, en zweer
Aan niemant oit eenzijdigheyt te toonen;
Maar, kon het zijn, ik zou Diaan verſchoonen,
Mits zy zich heeft der kuysheyt toegewijt:
Zy hoorden voor mijn ſchicht te zijn bevrijt,
En noit gedwongen om Apol te minnen.
Ik veins en dek het ooghmerk van mijn zinnen.
Ven. Mijn zoon, ghy hoorde al wat Iupijn begeert,
Die d'Hemel, om die trou, dees vreught vereert.
Wie kan de wetten van dien Godt weêrſtreeven?
Of zy beſluyt in d'eenzaamheyt te leven,
Nu ziet ghy haar een andre ſtaat bereyt;
Zo ghy begunſtighde haar eenzaamheyt,
Moſt ghy Apollos hart zo fel niet blaaken.
Kup. 'k Dacht mijn vermogen hem bekent te maaken.
Ven. Betoon uw macht, en tref Diana meê.
Kup. Haar boezem is te koel; en zo dees twee

Vereenden, zout ghy wis wanordre ſpeuren:
Apollo zou te ſpa zijn heldre deuren
Uytrennen, als hy, heel verrukt door min,
Te lang vertoefde by zijn Iaghtgoddin;
Dan zou de werelt in miſnoegen blijven,
Mits hy te ſpa de ſchaduw wegh zou drijven.
Verſchoon haar dan, op dat Apollo blijk
Dat zijne maght de vlag voor mijne ſtrijk.

Ven. 't Bevel van Iupiter ſtreeft hier gants tegen;
En d'Hemel is aan dit verbondt gelegen.
Bevry Apollo dan van zulk een druk
En weêrſpoet; want het opperſte geluk
Des minnaars ſtaat in weêrliefd van 't geminde.
Men mach de droefheyt met geen vreught verbinden.
Volbreng mijn wil; en wederſtreef niet meer
't Geen ik gebiede, en Iupiters begeer.
Ik zal, op mijne Troon, van Minnegooden
Omhoogh gevoert, een eindt van mijn gebooden
Verwachten, en wat ghy hebt uytgericht;
Dies ſpoed u voort, ghy zijt 'er toe verplicht.

Kup. Ik zal u voorneem dan in 't kort volvoeren.

Zo haaſt Venus op haar Troon gaat zitten, ziet men de vier Minnegoodtjes elk uyt hun bezondre plaats te voorſchijn komen, en ſchuyns neêrdaalen tot op het midden van 't Tooneel, die dan, de ſchulp opgevat hebbende, alle vier gelijk, met de zelve, recht om hoogh in de wolken vliegen.

IV. TOONEEL.

Kupido alleen.

ZOu ik Diana door de liefde ontroeren?
Haar dwingen, om Apollo wedermin
Te toonen? neen! geenſins; want dees Goddin
Blaakt al van liefde, en is een ander gunſtigh.
'k Ontveinſde mijn bedekt voornemen kunſtigh
Voor moeder; want om Febus hart te voên

Met ſpijt, heb ik, eer 't moeder kon vermoên,
Zijn borſt ontſteeken met Dianas liefde.
Haar hart daartegen, dat dees pijl doorgriefde,
Heeft van Apol een afkeer; wantze ontvlucht
Zijn byzijn niet alleen in d'ope Lucht,
Maar in het bos, en geurige waranden;
Ik heb haar door mijn macht in min doen branden
Op dien roemwaarden helt Endimion,
(Die haar meer kan vermaaken als de Zon)
Een Koning, die in Elis kon regeeren;
Die, om met yver zijn Goddinne t'eeren,
Dien ſtaat verſchopte; en wars van ydele eer,
In haar gezicht t'aanſchouwen, zo veel meer
Geluk verhoopte, als hy bezat; en varder
Van ſtaat, zich vergenoeght alleen een Harder
Te heeten, zo Diaan zijn dienſt behaaght.
Die kuyſche, doch door Min vervoerde Maaght,
Heeft lang gewenſt zijn ſchoonheyt te beöogen;
Wat zal Apol zijn pracht dan helpen moogen?
Laat hem nu ſtoffen, dat hy meer verricht,
En dat zijn hant veel wiſſer met zijn ſchicht
Als deze treft; 'k zal hem dien roem verleeren,
En lachen, als hy zal van liefd' verteeren,
En zoeken, als ontzint, door bos en dal,
Na zijn Goddin, die hem ontvluchten zal
Door afkeer; d'Hemel magh hun huwlijk ſluyten,
Mijn minneſchicht zal dat voornemen ſtuyten,
En toonen, tot Apollos ſmaat en hoon,
Dat ik veel meer vermagh, als al de goôn:
Al ben ik kleen, mijn arm heeft groote krachten,
Wie heyl in 't minnen zoekt, moet zulks verwachten
Van my alleen: ghy dan, o Minnaar, leer
Om wedermin voor mijnen auter neêr
Te knielen, te vereeren d'offerhanden;
Dan zal ik, die u haat, in Min doen branden,
En ghy zult beter lot als Febus doet

Verwachten; want hy zal door zijne gloet
Doen blijken, wat het is mijn macht te hoonen.
't Gevolgh zal dit doorgaans van hem betoonen;
Want ghy zult zien, hoe dat Diaan, met pracht
Op Lathmus, haar Endimion verwacht;
En ik, om dit volkomen uyt te werken,
Zal doorgaans op hun doen en handel merken.
Ik vliegh dan op mijn pennen heen ter vlught,
Daar ik Diana in een andre lucht
Verwacht, en yder een zal doen getuygen,
Dat al de Goôn voor mijne wetten buygen.

Eynde van 't Voorspel.

DE LIEFDE
VAN
DIANA
EN
ENDIMION,
TREURSPEL.

EERSTE BEDRYF.

I. TOONEEL.

Diana, en de Nacht, verſchijnen op haar waagens, d'eerſte die recht neêrdaalt van twee witte Paarden, d'andre die ſchuyns neêr komt vliegen, van twee Vleermuyzen voortgetrokken.

Diana. De Nacht.

Aar rijſt dien heyl'gen bergh, waar op mijn
Harder ruſt,
Die noit bezwijkt, maar met een onvermoei-
de luſt
My dient, en tot deze eer alleen heeft uyt-
gekoozen.
O Lathmus! uwe kruyn met leliën, en roozen,
En Hiacinth begroeit, behaaght mijn ziel veel meer
Als aangebeên te zijn, met d'alderwaardighſte eer,
Van Memfis Prieſterdom, en al de Griekſe ſteeden.
Ik kom nu met vermaak de wolken doorgereeden,

En acht d'Olimp niet meer, noch 't geen men daar beschouwt.
Het eylandt Delos, noch het Erimantse woudt,
Daar ik zo menighmaal, vermoeit en mat van jaagen,
In koele lommer, vry van ongestuyme vlaagen,
Mijn tijt heb doorgebracht; dit altezamen heeft
Nu niet, dat my zo veel vermaak als Lathmus geeft.
Hier is het daar mijn hart woont by mijn schoonen Harder;
Hier bidt hy my alleen ook aan, ja streeft noch varder.
Het prachtigh Aziën, aan zijne deught verplicht,
Heeft in Ephezen my een Tempel opgericht,
Alwaar (wijl yder tracht in yver te volherden)
Van hondert steeden my gebeên geoffert werden;
Zo dat elk een door hem my eer wenscht aan te biên.
Om nu zoo schoon een vlam oneyndelijk te zien,
Om deze Minnaar zijn getrouwheyt te beloonen,
En hem met glori, en vernoeging, te bekroonen,
Heb ik, terwijl zijn hart van zuyvre liefde blaakt,
Van mijn aanbidder mijn Beminde alreê gemaakt.
Nacht, aangename Nacht, en waardste gezellinne,
Mijn boezem is gewont, vrou Venus heerscht daar binnẽ,
Haar Zoon neemt eyndelijk ook van mijn trotsheyt wraak.

Nacht. Diana mint! zy mint een Harder? wondre zaak!
Hoe kan uw grootsheyt zich verneedren in het minnen?
Ach! 't is te veel, en 't voegt geensins aan een Goddinne,
En ik......

Dia. En raad my niet, noch stel die ik bemin
Niet minder als my zelf; en weet ook dat mijn zin
Bevrijt van dwaling is; hy is genoegh verheeven,
Nu ik hem wil mijn min tot een vergelding geven
Van zijn getrouwe dienst, die hy my aan komt biên:
Zijn deught laat ons genoegh zijn eedle afkomst zien,
Zo dat ik hem met recht mijn liefde heb gegeven.

Nacht. Dat ik die schoone vlam, Godin, dorst tegenstreven,

Ge-

Geſchiede, om het geheim te weeten van uw Min;
En deel te hebben in uw vreught, om na uw zin
Mijn dienſt u aantebiên, en, zonder ongenoegen,
Altijt mijn wil na uw genegentheyt te voegen.
Dia. Mijn wil vergunt hem liefde, en haakt na wedermin.
Ook heeft dit voor mijn glans geen vlek of nadeel in,
Vermits ik zijne deught kan zonder ſchand beminnen;
Doordien hy op d'Olimp, en ook in mijne zinnen
Verhooght is; want hy is geteelt uyt edel bloet,
Zijn dienſt beveſtight dit, 't geen hem Micenen doet
Verlaaten, om my hier op Lathmus, in het midden
Van 't ſchaduwrijk geboomt, geduurigh aantebidden.
Nac. Hoewel hy Grieken om uw min en byzijn laat,
Waar voor hy tot een loon in uw gedachten ſtaat,
Noch hoorden hy verſtelt om deze gunſt te leven.
Dia. Wat kan hy doen? hy heeft my lang zijn hart gegeven;
Geen Nimf vermagh op hem het alderminſt, hy is
Voor haar zo koel als ys, en volght in wildernis
Mijn jaaghluſt ſtadigh na; en vaar ik na den Hemel
Zijn oogen volgen my gezwindt door 't aarts gewemel
In mijne ſnelle vaart, gelijk twee ſtarren na:
Uw kleet belet hem niet te volgen, waar ik ga,
Met zijn gedachten; hy neemt achting op mijn treeden:
En als ik kom met pracht de wolken doorgereeden,
Beöoght hy ſteets mijn vaart; en als hy eenmaal ziet
Dat ik hem gunſtigh ſchijn, zo wil 't zijn liefde niet
Geloven; want hy vreeſt, dat ik, door zulk een teken,
Zijn onbedachte min al veinzend zoek te wreeken.
Nac. Uw aangegroeide min, waar doorg' hem gunſtigh zijt,
Behoorden hem van vrees te maaken heel bevrijt.
Dia. En echter door dees vrees heeft hy mijn hart verwon-
Het eerelijk ontzagh, dat wy niet laaken konnen, (nen,
Leert, hoe mijn liefd, door een verborge drift geſchiet;
Waar van de banden zo volmaakt zijn, datze niet
Te breeken zijn: ik moet met hem in vreede leeven.
Nac. Dees Harder wort door u tot groot geluk verheeven.

Dia.

Dia. Zijn deught verdient die eer, en zijn aanminnigheyt
Bevestight dit noch meer; en waar toe veel gezeyt,
Al zijn verdiensten zijn voor my betoveringen:
Doch niet voor my alleen; want al de Nimfen dingen
Na 't geen Diana zoekt; en Pallas, die de Min
Noit heeft geliefkoost, heeft uyt een genege zin
Zijn liefd' my aangeraân, en om Apol te hoonen,
Is zy geneight, hier in, aan my haar gunst te toonen;
Want Febus blaakt op my in min, en ik veracht
Zijn grootsheyt, om dien Helt. Maar gy, o waarde Nacht,
Spreek u gevoelen ook, en ga in 't oordeel varder,
Ontdek my wat u dunkt van dien roemwaarden Harder.
Nac. Zijn gaaven zijn de gunst wel waart van een Goddin;
Men prijst zijn zedigheyt, zijn deughden, en zijn min,
En zijn bevalligheên ontdekken zulke straalen,
Die aangenamer zijn als daar de Goôn meê praalen:
Maar u is, 't geen ik zegh, veel meer als my bekent,
Vermits de Liefde u heeft zijn wezen ingeprent.
Dia. Ik ken zijn deught veel meer als zijn aanminnigheeden;
Want ik zagh noit het geen Natuur aan hem besteeden.
Nac. Diana boert hier meê.
Dia. Neen, ik boert nimmermeer.
Nac. Zo hebt gy minder liefd' betoont, als schaamte en eer.
Wie heeft oit moedigh helt haar gunsten opgedraagen,
Eer iets bekoorelijks haare oogen in hem zagen?
Dia. Wanneer ik mijn gezicht werp op Endimion,
Weêrstaat zijn heldre glans mijne oogen; want ik kon
Zijn weezen noit bezien, of wiert van schaamt neêrslachtigh.
Nac. Uw kuysheyt wederstaat u minnevlam heel krachtigh.
Dia. Hierom heb ik den Slaap, dien zoeten tovenaar,
Gebeeden, dat hy doch mijn Harder, om 't gevaar
Te schuwen, op dees berg tot sluymren wil beweegen:
Zo wort mijn lange wensch in korten tijt verkreegen,
En ik beschouw met lust 't geen my bekoort. O Min!
Betoon uw gunst hier by, en stort godt Morpheus in,

Dat hy hem met dit loon zijn liefde ga betaalen.
Laat hem mijn beeltenis op 't heerlijkſt af gaan maalen
Voor 't ſluymerende brein, zo wort d'ontroerde geeſt
Al ſlapende voldaan, wen hy, zo net van leeſt,
My, door 't vergood penceel geſchildert, mag beſpeuren;
Te meer, als hy hem met de levendighſte kleuren
Mijn beelt voor oogen ſtelt; dan kan dat tafereel
Hem ſluymerende doen gevoelen, 't geen my heel
Verteert; o minnevlam! gy ſtookt door 't oogh een hitte
In 't hart, en gaat daar als vooghdes in nederzitten.
ac. Een ſchoone vont, zo die na wenſch is uytgevoert.
ia. Ik daalde, op deze hoop, van zuyvre liefde ontroert,
Op Lathmus neêr, en vinde ook 't eynd' van mijn verlangen;
Want mijn Endimion is met dien wolk omvangen.
ac. Zo hoefтge uw ſtraalen maar te zenden derwaart heen,
Indien ghy wilt, dat dees bezwalkte damp verdween.
ia. Gy dikke ſchaduw wijk voor 't Goddelijk vermogen,
En ſpreid u voort van een; ons ſtellende voor oogen
Al ſlapend' mijn beminde en waarde Endimion,
Zo heb ik al de vreughd die ik verwachten kon.

II. TOONEEL.

erwijl Diana deze bovenſte vier regels ſpreekt, ziet men in 't verſchiet een wolk allengs in de lucht verdwijnen, en Endimion zich ſlaapende vertoonen.

De Nacht. Diana. Endimion.

DE wolk vertrekt; daar ruſt u Harder by de ſtroomen
Der berghfonteyn, ik heb zijn ſchoonheyt al vernomen,
Terwijl de Droomgodt is verdweenen in de lucht:
Ghy ziet uw wenſch vervult, en kunt nu met genucht
Uw oog vermaaken, met zijn ſchoonheyt te beſchouwen.
ia. Ach moght ik wakend hem mijn zuyvre liefde ontfouwen;

Aan-

Aanminn'ge Endimion, hoe aangenaam, hoe ſchoon,
Steltge u al ſlapende voor ons gezicht ten toon.
Nac. Hy laat de ſtralen van zijn deught genoegzaam blijken.
Dia. Wie is 'er die ik by mijn Minnaar kan gelijken?
Nac. Adonis, Hyacinth, noch Ganimeed, zijn noit
Voorheen met zulk een glans, als hem omringt, getoit.
Dia. Hy is veel ſchoonder als de Voorboô van de Morgen.
Nac. Al ſluymerend' heeft hy de liefde in hem verborgen.
Dia. Hy is niet ſchoonder in zijn moeders ſchoot geweeſt.
Nac. Terwijl ghy hem nu vindt volmaakt, en net van leeſt,
Zo neem gelegentheyt, tot zulk een vriendſchaps teeken,
Waar door ghy 't minnend hart al ſlapende aan kuut queeken.
Dia. Ay vergh mijn kuysheyt niet te veel; bedenk eens na
Dat ik Diana ben. *Nac.* Ghy kunt nu zonder ſcha,
Terwijl hy zit en ruſt, uw hart en oogh vermaaken.
Ay kom. *Dia.* Helaas! vertrek, ik zie hem reets ontwaaken.

III. TOONEEL.

Endimion ontwakende.

DIana, ach! vertoef; Diana, ay verlaat
Uw ſnelle vlucht. Beſchouw uw Minnaar, die nu ſtaat
Verlegen; want vergeefs zult ghy mijn oogh ontvluchten.
Ik volgh u al waar dat ghy treet met droeve zuchten.
Vertoef aanbidlijk beelt, doordien uw aangezicht
Mijn hart veel meer bevalt, als 't alverquikbre licht.
Ik weet niet of ik ſlaap, dan of ik waak met ſchromen:
Wat heb ik al gezien, gehoort, en wat vernomen!
Ben ik gelukkigh, of elendigh? is mijn roem
Verdweenen als een rook, verdort gelijk een bloem?
O ja, al ſlapende kon ik mijn vreughd beôogen,
Ontwakende, vind ik my jammerlijk bedroogen.
Nochtans is deze ſlaap heel aangenaam geweeſt:
Zy brengt my blyſchap aan, en welluſt in de geeſt,
Doordien ik word gevoed door minnende gedachten;

Moet

Moet dan een ſterflijk menſch zijn heyl uyt droomen
wachten?
Behaagt Diana niet mijn offer? hoe kan 't zijn!
Gewis zy voelt met my een liefelijke pijn;
Want anders waar zy my al ſlapend niet verſcheenen.
Maar ach! zy is te vroegh uyt mijn gezicht verdweenen
Ik haakte na haar glans, en nu ik ben ontwaakt,
Voel ik een nieuwe pijn, en d'eerſte vreughd geſtaakt.
O zoete ſlaap! ghy zijt te vroegh van my geweeken:
't Gety van mijn vermaak is met u doorgeſtreeken.
Maar gins komt Cephalus, ik wil hem al het geen
Verhaalen, dat my nu al ſlapende verſcheen.

IV. TOONEEL.

Cephalus. Endimion.

ep. MYn vrient, ter goeder uur heb ik u hier gevonden.
nd. Gewis ter goeder uur, o Cephalus; wat monden,
Wat talen, kunnen u verhaalen al de vreught
Die my nu is ontmoet? mijn ziel die is verheught;
Mijn harte dobbert op een zee van heyl; de zeege
Is my gelukt, ik heb des hemels gunſt verkreege.
Maar zo ik u mijn vreughdt ontdekte, zoudt ghy niet
Verbreiden al het heyl dat my nu is geſchiet?
ep. O neen, de doot zal eer mijn lippen t'zamen ſluyten,
Eer ik het minſte woort van uw geheym zal uyten;
Dies openbaar my vry uw vreughde, en vaſt vertrouwt,
Dat, wat ghy my verhaalt, ghy zelver by u houwt.
nd. Terwijl ik dit vertrouw ontfonkt ghy mijn gedachten.
O waarde vrindt, hoe kan ik meer geluk verwachten?
Want ſint men Citheré autaren heeft gebouwt,
Vind ik geen Harder zo gelukkigh in dit woudt,
Noch in de werelt als ik ben; want toen elk ruſte,
En godt Apol zijn glans in Thetis golven bluſte,
Verſcheen 't aanbidlijk beelt, dat my de ziel vervoert,
Diana voor mijn oogh; haar hair met gout doorſnoert
Hing

Hing luchtigh om het hooft;zy tradt op purpre broozen:
Haar aanſchijn, aangenaam als verſche ontloke roozen,
Omringde een glans met deught en eerbaarheyt geſiert.
Haar kleet, waar meê zy vaak door beemde en boſſen zwiert, (de,
Was met geen goudt doorwrocht, als Iuno eer behaagh-
Of Venus, of Minerv'; zy was gelijk de Maaghden
Van Tracien, de boogh waar meê zy 't wilt verjaaght
Was in haar rechte handt, de koker die zy draaght
Hing op de rug, zo quam zy moedigh aangetreeden
Op d'oever van dees beek, daar ik mijn matte leeden
Tot ruſten had geleght; en eer dat ik haar zagh
Zo hoorden ik gerucht; want d'Eccho bracht 't gewagh
Van haar vergoode ſtem al ſchaatrend voor mijne ooren:
'k Ontwaakte en ſtond verbaaſt, want 'k had haar noit te vooren
In die geſtalt gezien; dies boog ik drymaal neêr:
Maar ach! met wat geluk, ik kreegh toen door deze eer
Dit heyl, dat ik haar moght in eenzaamheyt verzellen;
O ongemeene vreughd! wat mont kan u vertellen
O Cephalus! hoe dat mijn ziele dobberde in
Een volle zee van heyl, verkregen door de Min;
Zy onderhiel my ſtaâgh met aangename reeden:
De Liefde, die my toen van bloô laf hartigheeden
Beſchuldighde, ſcheen my te manen, om de handt
Te reyken na een bloem, by haare borſt geplant;
Maar zy weêrhield dit met eerbiedigheyt, en toonde
Dat haare gunſt my dees vrymoedigheyt verſchoonde;
Want 'k ſpeurde uyt haar gezicht hoe 't harte was geſtelt;
Dat zuchtende uytſprak, welk een liefelijk gewelt
Het voelde; want 'k ontfing ('t geen my het hart doet branden)
Een kus, tot teken van onbreekbre minnepanden.
Cep. Zo is uw wenſch vervult, en ghy zijt door deze eer
Verzekert, dat haar hart u geen meer tegenweer
Zal bieden, want zy kon aan u niet meer betonen;
Dies

Dies mag men u van vreugt met groene mirthen kronen.
End. Maar ach!
Cep. Wat 's dit, gy zucht, wat druk ontstelt uw geest?
End. Al 't geen ik heb verhaalt dat is maar droom geweest.
't Was droom mijn vriendt, een droom braght my die vreught voor oogen,
En in die zelve droom ben ik, helaas! bedroogen:
Hoewel niet heel; want het geheugen my verbeelt
Hoe dat het waarheyt is 't geen my voor d'oogen speelt.
Maar zacht, ik ga te var door minnende gedachten:
Zou ik wel waardigh zijn haar Godtheyt te verwachten,
En door een geyle brandt haar kuysheyt aan te zien?
Zou zy haar zuyvre liefde aan 't aards en sterflijk biên?
Neen, neen! het is vergeefs op zulk een gunst te hoopen.
'k Heb als Ixion, my, helaas! te zwaar verloopen.
Wy hebben beide een wensch vermetelijk gedaan:
Maar 'k heb des Hemels haat voor al op my gelaân;
Doch 'k zal my niet als deeze elendige beklagen,
Maar wenschen dat ik my hier mocht als schuldigh dragen;
En dat men voor 't misdrijf, door 't minnen voortgebracht,
In 't onderaardse dal een grooter straf bedacht,
Een straf, daar mijne ziel gestadig voor moght vreezen;
Dit zou noch niet genoeg voor zulk een misdaat wezen.
En zo ik, o Diaan! u in der daat genoot,
Ik zou uw beeltenis meêvoeren, en hoe groot
Mijn pijn was, 't zou my doch van alle rampen slaaken,
En in d'elenden ook mijn ziel gelukkigh maaken.
Cep. 'k Verwonder my in dit verhaal, en weet niet waar
Dat ik u raaden zal, gy zijt in groot gevaar
Gewikkelt, en als ik vry tegen u magh spreeken,
Zie ik u troosteloos, en diep in lijden steeken;
Dies smoor, ay! smoor die vlam die in 't beginsel staat,
En vlied het ongeval van een onmijdbaar quaat.
Ach! wist ghy wat gevaar het onbehoorlijk minnen

Veroorzaakt, gy zoudt noit aan eenige Goddinnen
U liefde opofferen; maar ſmooren d'eerſte vlam,
Eer datze in uwe borſt noch meerder voedſel nam.
Het is gants zorgelijk dat water te bevaren;
Want d'allerminſte ſtorm begraaft u in de baren
Van wanhoop; en dan licht uw macht, en wil verneêrt,
En d'eerſte vrye ſtaat in ſlaverny verkeert.
Wat kan d'elendige dan in zijn elend hoopen?
Doch wilt gy reukeloos in u bederven loopen,
Zo helpt geen trouwe raat, het lot dat gy behaalt
Is in het nakend' quaat dan veel te dier betaalt.
End. Men moet door moeilijkheyt na d'overwinning ſtijgen,
Wie kan de zegekroon als na veel rampen krijgen?
Hoe meer verhindering, hoe heerelijker lot.
Cep. Wie zich te veel vermeet wort al te licht beſpot.
End. Wel hoe! ontraad gy my de liefd', daar zelf Auroore
Is in uw hart geplaatſt? of ben ik meer bevroore
Als gy, die zonder zorg, of moeyte, of groot gevaar,
Die ſchoone Vrouw bemindt, en wort bemint van haar?
Cep. 't Is waar, ik min Auroor, maar veins die vlam te ſmoo-
Gy, in het tegendeel, roept al te luyt; uw ooren (ren;
Zijn noit met ydle roem van my gevult, en ik
Geniet hier door mijn min, en zie haar zonder ſchrik.
Verlaat dan deze plaats, en wilt u doch onthouwen
Van uw Goddins gezicht zo dikwils aan te ſchouwen.
Gy weet hoe 't lant alom te deerlijk wort geplaaght
Van 't Monſter, dat vergeefs van 't lantvolk wort gejaagt;
Begeef u derwaard heen, en wilt het lant bevrijden,
Elk haakt na uwe komſt; zo kunt gy 't nakend lijden
Ontgaan, en zeg dat u een andere oorzaak port,
En dat ghy van de min niet meer beſtreeden wort.
End. Zou ik aan mijn Goddin die valsheyt gaan betoonen?
En my, in eenig quaat, om haar ontſtaan, verſchoonen?
Neen, denk dat niet, ik zal, het zy den hemel leet
Of lief, haar nimmermeer verlaaten; en hoe wreet
De ſnootſte plagen zijn, ik zalze willigh dragen,

Zo

Zo al mijn lijden maar Diana magh behaagen.
En ghy, die in mijn min een trouwe hulp kunt zijn,
Ga ſpreek eens met de Nacht, ontdek haar al mijn pijn,
Zo kan zy 't aan mijn Lief trouhartigh overdragen:
Zy is haar Speelgenoot, ik zal my tot het jaagen
Vervaardigen, en zo Diana my bemindt,
't Is zeker, dat deze arm het Monſter overwindt.

TWEEDE BEDRYF.

I. TOONEEL.

Kupido vlieght uyt de wolken op 't Tooneel.

Kupido.

'tGAat wel, Dianas borſt is reede aan 't blaaken;
Zy kan haar liefde nu niet meer verzaaken,
Dies ben ik drijvende door 't zwerk, heel ſtil
Gedaalt, om af te zien, hoe zy mijn wil
Volbrengen zal, en godt Apol verbeiden.
Het gantſche Goodendom is reê geſcheiden,
En hun beſluyt is tegen my gekant;
Maar 'k zal Diaan de hulpelijke handt
Steets bieden, om haar voorneem uyt te voeren,
Al zou ik ook den hemel zelf ontroeren.
Laat dan Apol braveeren op zijn kracht;
Hy zal beproeven, wat Kupidos macht
Verrichten kan, als die in top komt ſteigren,
Wanneer Diana hem haar min zal weigren,
En ſtreelen voor zijn oogh Endimion,
Dien Helt, die 't Monſter op de jaght verwon,
Waar voor de harders hem met glory kroonen.
Zy zal hem ook met liefde en eer beloonen,
Verplicht aan mijne wet, die zulks gebiedt.
Daar komt die dappre Helt, ik zal my niet
Ontdekken, maar in dit geboomt verſteeken,

Aanhooren hoe Apol om liefd zal ſmeeken;
Op dat Endimion, die my met eer
Gedient heeft, over hem ook triompheer.

II. TOONEEL.

Endimion.

DE zeege is my gelukt: ik, door dees daat, ontſlaagen
Van zorg, kan nu mijn ſmart vry aan Diana klaagen.
De weldaat, daar haar gunſt mijn min meed' heeft be-
Is door de winſt genoegh op deze jaght betoont. (loont,
Nochtans beken ik vry, minwaardige Goddinne,
Dat ik met needrigheyt, in plaats van u te minnen,
Behoorden wierookgeur te rooken op 't altaar
U toegewijdt; 't welk ik volbrengen zou, ten waar
U flikkerend gezicht, dat my het hart doet branden,
My hechte aan uwe min, met onverbreekbre banden:
En mijn onwaardigheên verrukte, dat ik min,
Die aardts en ſterflijk ben, een hemelſe Goddin.

III. TOONEEL.

De Nacht, Endimion.

WAt peinſt Endimion zo eenigh? zijn uw zinnen
Door 't jaagen zo verheught, of droevigh door het minnen?
Ay veins voor my doch niet, ik weet wat tocht u hart
Beſtookt, en hoe ghy van de Liefd' beſtreeden wart.

End. Geſpeel van een Goddin, van my ſteets aangebeeden,
Ik voel geen vreugde, o neen, de Min heeft my beſtreeden;
En ſchoon mijn tong u niet meer melde, 't droef gezucht
Zou u ontdekken al mijn ſmarte, en dit gehucht
Indien het ſpreeken kon, zou ook niet anders klaagen
Als liefde, die ik ſteets Diana toe zal draagen.
Ik heb mijn hartsgeheim doorgaans vry uytgebeelt,
En Cephalus heeft u mijn min ook niet geheelt;
Toon dan, zo gy mijn quaal door uwe gunſt kunt ſtelpen,

Dat ghy genegen zijt dit minnent hart te helpen.
Nac. Ik breng u een geheim, dat u gelukkigh maakt:
Diana is zo wel als ghy in 't hart geraakt
Van Venus dartle zoon, zy mindt uw deugt, uw zeeden,
En is geheel geneigt tot uw aanminnigheeden.
End. Hoe! wort Diaan, als ik, van 't minnevuur verteert?
Hoe kan zulks mooghlijk zijn? gewis, u trooſten leert
My omzien, want ghy tracht mijn liefde te beproeven,
Die ydel is: ay wilt mijn ziel niet meer bedroeven.
Zou die doorluchte Maaght, die al te waardigh is
My aan te zien, haar zo verneêren? neen, gewis
Ik heb al t'onbedacht het minnen onderwonden,
En zonder wedermin: ik word helaas! bevonden
In een gewaande vreugd, dies maak ik my bereit
Tot een gerechte ſtraf voor mijn vermetelheyt.
Nac. Wel hoe Endimion, mistrouwt ghy mijne reeden?
Wat heeft u doch verplicht tot die ondankbaarheeden?
Maakt u de wantrouw of de liefde zo verblint?
Goddinnen hebben meer als nu het aarts bemindt,
Zulks kan ons Thetis, en de ſchoone Auroor getuygen;
Iupijn die 't al regeert moet voor de wetten buygen
Die hem de Liefde ſtelt; en Venus mindt Adoon
Dien braven jongeling; Merkuur en andre Goôn
Zijn tot de luſt geneigt die 't aarts genot kan geven;
Zou zy haar liefde dan alleenigh tegenſtreeven?
End. Ach! heeft haar godlijkheyt gevoelen van mijn ſmart?
O Goôn! is 't mogelijk! gaat haar mijn liefde aan 't hart,
En kan haar oogh in my noch iet bekoorlijks vinden?
Nac. Wat twijfelt ghy, ik zegh, zy derft haar onderwinden
Uw deugt te minnen. *End.* Ach! verplichtende Goddin,
Vervolgh doch het verhaal dat my ontdekt haar min,
Herhaal, herhaal doch zo een aangename reeden,
En zegh het duyzentmaal, ik ben 'er meê te vreeden;
En laat niet af in het herzeggen, voor en na,
Tot dat ik door de vreugt om zulk een woort verga.
Nac. Nu toont ghy u gelijk een Minnaar, door die reeden,

Nu zie ik dat ghy mindt.
End. Ia 'k min haar godlijkheeden;
Maar nu die ſchoonſte ſtar my met haar gunſt beſtraalt,
Zo meld, waar door haar liefde op my is neêrgedaalt.
Nac. Ghy zoekt, hoewel vergeefs, die oorzaak na te jaagen,
Waar door u ſterflijkheyt haar godtheyt kan behaagen;
Want die is maar alleen aan Citheré bekent:
Zy heeft die reeden op een vuurigh blat geprent,
En in den hemel vaſt gehecht: en door dees reeden
Bemind zy uwe deugt. Maar zie, daar komt zy treeden,
Zo moedigh als verlieft; ſchep moet Endimion,
Zy mindt uw deugden meer, als 't aanzien van de Zon.

IV. TOONEEL.

Diana. Endimion.

Dia. ENdimion, ik kom uw moedt en deugden prijzen.
End. Ik ben niet waardigh d'eer die ghy my komt bewij-
Goddin, dies...... (zen
Dia. Rijs. Wat heeft u tot dees vrees geport?
End. De gunſt die onverwacht aan my bewezen wort.
Dia. Rijs op.
End. Helaas Goddin!
Dia. Wat dwingt uw hart tot vreezen,
Daar op de jaght geen ſchrik in uwe borſt kon weezen?
Endimion wat 's dit? bezwijkt uw groots gemoet?
En vreeſt ghy voor het geen dat u geen hinder doet?
End. Hoewel 't gevaarlijk is een Monſter te bevechten,
Noch is 't gevaarlijker zich moedigh op te rechten
Voor een Goddin; in 't een vertrouwt men op zijn kracht;
Maar in het tegendeel, bevint men al zijn macht
Ontzenuwt, moet en kracht gaat door een lonk verloo-
ren,
En 't hart, hoe zeer het brant, toont zich gelijk bevrooren.
Dia. Ghy hebt u zelven hier deelachtigh aan gemaakt.
Noit wort een vyantſchap als ik betoon gewraakt.

Uw vrees weêrſtaat uw hoop; en 't ydel misvertrouwen
Verhindert u, om vaſt op mijne gunſt te bouwen,
Die u genegen is; want 'k zal uw deugt veel meer
Waardeeren als 't bezit van d'alderwaardighſte eer:
Bezadigh dan uw vrees, en toon u niet laf hartigh,
Wijl 't juk dat u nu ſchijnt te drukken, niet heel ſmartigh
Noch onverdraaghlijk is; want u is toegeleyt
Een eerkroon, waardiger als d'hooghſte onſterflijkheyt.
Wat ydle ſchrik kan dan u groots gemoet verbaazen?
De Faam die 't aartrijk al uw daaden door gaat blaazen,
Getuyght niet, datge alleen een Monſter hebt geraakt,
Maar datge u zelve van iet grooters meeſter maakt.
Verwonder u niet om deze eer, zy zal u heffen
Zo hoogh, dat geen gevaar, noch rampſpoet, u kan tref-
fen,
Uw offerhanden, ſteets van my met gunſt beſtraalt,
Zijn nu in deze jaght met dubble winſt betaalt.

End. Helaas Goddin! uw gunſt wil my te hoog waardeeren,
Ik heb niet meer verdient als u alleenigh t'eeren,
En 't geen ik heb verricht is door uw gunſt geſchiet,
Want zonder uwe hulp zijn al mijn krachten niet;
En nu ghy d'oorzaak zijt, moet ghy deze eer genieten.
Ik ſchoot de pijl wel, maar gy ſtierdeze onder 't ſchieten.

Dia. Wel, zo my d'eer behoort, geef ikze aan u, en toon
Hier door, hoe ik uw deugt en dapperheyt beloon.
Ontfang van mijne handt dees krans zo ſchoon door-
vlochten,
Tot blijk dat ghy alleen de zeege hebt bevochten.

End. Goddin, deze eer is voor een ſterflijk hart te groot.
Zo uw gerechte haat my maakte heel ontbloot
Van uwe gunſt, dit zou mijn hart zo veel niet deeren.

Dia. Zo hoord men ſteets de deugt na haar verdienſten t'ee-
ren.

End. Zo wort een offerhand gekroont van d'hooge Goôn.

Dia. Zo ſtelt het ſterfelijk zich als een Godt ten toon.

End. Zo maakt een ſterflijk menſch de Hemelgoôn verwoe-
der.

Dia. Van al de Gooden vrees ik niemant als mijn Broeder,
Die met zijn nijd'ge ſtraal dit gantſche vlak beſlaat;
Want nu hy my bemindt, is elk by hem gehaat.
Om d'eer en waarde aan zijn gezagh uyt plicht te laaten,
Mijd doch zijn bykomſt, die ik om uw deught moet haaten.

End. Ter gunſt van Cephalus heeft my Auroor belooft
Zijn komſt te melden, eer hy met zijn glanſich hooft
Komt op dees bergen, en haar toppen, nederdalen:
Zy is de Morgenſtont, die voorlicht met haar ſtraalen;
En wijl zy van het licht voor eerſt de bootſchap brengt,
En aan de Zon, geen ſtap voor uyt te gaan, gehengt,
Zo kan hy aan mijn liefde in 't minſt nadeelig weezen.

Dia. Maar d'hemel wort verlicht, 'k moet voor zijn afgunſt vreezen,
De Dageraat beſchijnt alreede bergh en dal,
Daar drijft zy op een wolk, wat of zy melden zal.

V. TOONEEL.

Hier ontſluyten haar de wolken langzaam van malkander, en Aurora vertoont haar op een roode wolk, daar de ſtraalen van de zon, die haar op 't ſpoor volght, zeer ſlaauw op ſchijnen; en als zy dit volgende heeft geſprooken, wort zy van achteren na vooren in de wolken opgenomen.

Aurora. Diana. Endimion.

AAnminnig Paar, nu moet ghy ſcheiden.
De Zon, die uwe vreughd benijt,
Volgt my op 't ſpoor, hy is niet wijt,
Ay, wilt zijn bykomſt niet verbeiden.
Begeef u dan van deze bergen
Endimion, en volgh in 't kort
De raat die u gegeven wort,
Zo zult gy 't alziende oogh niet tergen.

Dia. Wel aan Endimion, vertrek. *End.* Ach droevig lot:
Wat is 't dat ghy my vergt, Goddin door u gebot?

Kan

Kan ik nu zonder ſchaamte, of zwakheyt, willig weezen?
Dia. Gy moet de pijlen van dien overwreede vreezen.
Hy nadert, ay vertrek; en heeftme al in 't gezicht.
Vaar wel Endimion, ga heene, ik ben verplicht
Hem in te wachten, ga, verzet u vrees, 'k zal toonen
Dat ik na waarde uw deugt met glori zal bekroonen,
Schoon dat Apollos borſt op my in liefde blaakt.

VI. TOONEEL.

Terwijl Diana van Endimion haar afſcheyt neemt, vertoont zich Apollo op zijn goude VVaagen, van vier Paarden voortgetrokken, in een heldre wolk, die van achter tot voor op het Tooneel neêrdaalt: en als hy daar uyt is getreeden, ſluyt zich de wolk in malkander, en klimt van vooren weêr langzaam na achteren uyt het gezicht der Aanſchouwers.

Apollo. Diana.

O Dochter van Iupijn, Latonas krooſt, wat maakt
U waarde op Lathmus? kan d'Olimp, met ſchoonder ſtraalen
Verheerlijkt, u niet meer als deze bergh onthaalen?
Dia. Ik vind hier groot vermaak als ik het wilt opjaagh.
Maar gy, mijn Broeder, gun my d'eer dat ik 't u vraagh,
Van waar ontſtaat de vreugt die gy aan my laat blijken?
Wat ſchoone Nimf zult gy met uwe gunſt verrijken?
Gy draagt veel meer in 't hart als gy verhaalen meugt,
Wat jaaght u herwaard aan? wat 's d'oorzaak van uw vreugt?
Apol. Ik kom van d'hooge Olimp, daar al d'ontzaghbre Gooden
Vergadert waaren, en van Iupiter ontbooden;
Die ons vernoegen wou door een uytmuntendt feeſt,
Dat met u byzijn heel volkomen waar geweeſt.
Wie zou zijne oogen niet tot zulk een vreugt verleenen?
Want al de Gooden zijn op dit banket verſcheenen,
Behalven gy; Neptuin en Thetis, met Murkuur,

Verſcheenen daar verheught ; Vulkaan gaf 't ſmeulend vuur
Zijn Reuzen over, die het ſtaale harnas klonken ,
Wijl Mars van 't woeden ruſt, om d'aangename lonken
Van Venus; Bachus quam met Ceres : Rhea met
Saturnus, door Iupijn op d'oppertroon gezet ,
Vereerden met haar pracht dit feeſt dat yder ſtreelde ,
Terwijl de Liefde, en de Bevalligheeden ſpeelde.
De Muzen zongen op een aangename toon ,
D'onſterfelijke macht en glori van de Goôn.
In 't midden van de vreught wiert Iupiter gegeven
Een kop van Ganimeed, uyt louter gout gedreven ,
Gevult met Nektar, dees vertoonde hy bly van geeſt ,
En dronk, tot welſtant van onze Echt, op 't heerlijk feeſt,
Terwijl godt Hymen 't hooft met varſe bloemen kroon-
Dat al de Goden zich hier van verwondert toonde. (de,
Toen wiert haar d'oorzaak van de vreught bekent gemaakt ;
Het hoog beſluyt, dat u en my het meeſte raakt ,
Zal onze waardigheyt en Majeſteyt vergrooten ;
Want als ons huwelijk by Hymen is beſlooten ,
Gelijk mijn liefde hoopt , verkrijgtze een dubble macht ;
Ik heerſche alleen den dag, en gy beheerſcht den nacht ,
Ik geef de lucht haar wet, en ghy de waterbaaren ;
De werelt zal, door dit verbont, ons meer altaaren ,
Opbouwen, als voorheen; dies reikme uw handt, en toon
Dat u met my 't beſluyt behaagt van d'Oppergoôn.
Dia. Hoe Broeder ! heeft het bloet ons niet genoeg verbon-
Waarom hebt ghy u my te minnen onderwonden , (den?
Daar ik uw zuſter ben ? *Apo.* Om dat deze eernaam, van
Uw Bruydegom te zijn, my meer vermaken kan.
En waar in ſpeurt uw oog doch onderſcheit in 't minnen ?
Ghy zijt wel ſchoon , 't geen groot vermaak geeft aan de zinnen ,
En wijs in u beleidt, en een Goddin ; maar ik
Die u bemin ben ook een Godt. Wat teelt dan ſchrik

In

In u gemoet? Iupijn die u door gunſt wou binden
Aan een gemaal, kon in den hemel niemant vinden
Die waardiger als ik die eer genoot. Ghy weet
Hoe dat ik met de kracht ben van godt Mars bekleet;
Dat ik de geeſt heb van Merkuur, die elk moet wijken.
Ik zal den Hemelvoogt in krachten haaſt gelijken.
Dien kleenen Godt, die elks gemoet en zin regeert,
Is in bevalligheyt door my geheel verneêrt;
Ik heb, het geen hem ſteets in felle haat doet branden,
Zijn wetten in mijn macht, zijn wapens in mijn handen.
Ik word de werelt door met eer begroet; en ghy
Veracht die waardigheyt, daar u mijn heerſchappy
Bekent is. Weet ghy niet, dat ik de Zanggoddinnen
Haar leſſen geef, en dat de Gooden my beminnen?
Dat Pallas my ontziet, en dat ik haar zo ver
In wijsheyt overtref, gelijk de Morgenſter
In klaarheyt overtreft de ſtarren die 's nachts dwaalen?
Weet ghy niet welk een roem mijn glory kan behaalen?
En dat de werelt my veel meer altaaren ſticht
Als eenigh Godt, door dien mijn onuytblusbaar licht
Haar onderhoudt, en queekt, door aangename ſtraalen.
Indien mijn glans, die kruyt en bloemen op kan haalen,
Verdooft wiert, 'k zag eerlang de werelt naar geſtelt;
De boomen uytgedort, en zonder vrucht, het velt
Ontbloot van groente, en menſch, en vee, in naarheyt zweeven.
Door welke reên wilt ghy mijn min dan tegenſtreeven?
Dia. Om 't bloet dat ons verbindt; en boven dat, ghy weet
Hoe ik mijn dagen ſteets in kuisheyt heb beſteet,
Afkerigh van de Min; ik ſchep veel meer vernoegen
In het vermaak het welk my Vader toe wou voegen,
Toen hy de Dochters van den Oceaan, 't getal
Van zeſtigh, my alleen tot ſpeelgenoots beval;
Behalven twintigh, die op boogh en pijlen paſte.
Ik was noit gunſtigh die mijn jeugt met min belaſte.
Dat tuygde Alphéus ook, die, door zijn geyle min,

Mijn

Mijn kuysheyt naliep en vervolgde tot Letrin,
Een ſtadt by Elis, daar de Nacht my toen bedekte,
En 't ſlijk waar meê dat ik mijn aangezicht bevlekte,
Daar ik zijn geilheyt door ontquam. Acteon kon
Zijn ſtraf ook niet ontgaan noch d'hoornen. Zou de Zon
Mijn Broeder, uyt een ſtam geteelt, my dan verzoeken
Tot zulk een echt, die ik met reden magh vervloeken?
Ach zulk een onbeſcheidt verwacht ik nimmermeer
Van u, die welbewuſt, wat dat ik aan mijne eer
Kan lijden, nimmer hoord na dat beſluyt te wachten.
Verſchoon my, want gy kunt by andre wel vernachten;
De ſchoone Thetis, die u, mat van rennen, laaft,
Verlangt tot gy uw glans in d'Oceaan begraaft;
En 's morgens zijt ghy vergezelſchapt met Aurore.

Apo. 't Is waar, maar niemant kan Apollos hart bekooren
Gelijk Diana doet; ik min haar maar in ſchijn,
U inderdaat, als een die my van vorſt Iupijn
Vergunt is; laat dan af met afkeer my te loonen:
Ghy kunt my zonder ſcha uw gunſt en liefde toonen.

Dia. Helaas! niet zonder ſcha, en zo het noch geſchiet,
Vervolgt ons namaals ſchand die 't huwlijk ons verbiedt.
En ik, die 't bloetſchandaal met reeden mag vervloeken,
Zal nimmer toeſtaan d'echt die ghy my komt verzoeken.

Apo. Hoe Zuſter! ſchroomt ghy dan te volgen godt Iupijn?
Gepaart met Iuno, beid geteelt van Ops, wat ſchijn
Heeft dit, om mijne min zo trots te wederſtreven?
Of kan dit voorbeelt u noch geen vernoeging geven?

Dia. Verſchoont de misdaat, die een magtigh Vorſt beſtaat,
Zijn onderdaan, als hy die zelve wegen gaat?
Neen, neen, gy zult my door dit voorbeelt niet bewegen;
Al ſprak u d'Hemel meê, Diana ſpreekt u tegen.

Apo. O wreede! acht gy my dan die kleene gunſt niet waart,
Dat ghy uw ſchoonheyt met mijn godlijkheeden paart?
Of hebtge uw liefde al aan een ander opgedraagen?
Daar loopt een maar, dat u een Harder kan behaagen,
En datge uw waardigheyt verneêrt door dat beſtaan.

Dia.

Dia. Wel wort 'er iet verbeurt, vertrou zulks aan Diaan,
Zy zal wel zorgen voor haare eer, en dat haar broeder
Zijn geile luſt niet krijgt, al wierd hy ook verwoeder.
Apo. Ondankbre, ha! zy vlucht, en hoort niet na mijn beê;
Zy vliegt uyt mijn gezicht, en neemt haar ſchoonheyt meê,
Maar laat haar wreetheyt hier. Veracht ghy dan mijn klaagen
O wreede! en zoekt uw liefde een ander na te jagen?
O ja, zy lacht om my: het vuur dat my verteert
Is ys, want haare wil is tegen my gekeert.
Haar oor is voor my doof, maar voor een Harder open;
En ik, die weêrmin zoek, kan op geen weêrmin hopen,
Mits haar verwonnen hart voor my onwinbaar is.
Haar glans verlicht my, maar tot geen verlichtenis,
Doordien afkerigheyt haar ziel heeft ingenomen.
Maar wreede, denk dat ik uw voorneem zal betomen.
De blinde Liefde doet u dwaalen buyten 't ſpoor
Van alle reedlijkheyt; ghy kieſt een Harder voor
Apollo; maar ik zweer dat ghy hem niet zult vinden,
Wanneer ghy uwe gunſt zoekt aan zijn liefd te binden.
Of ghy u beide al in dit dicht geboomt verſchuylt,
Wanneer ik aan de Nacht mijn renbaan heb verruylt,
Noch zal mijn nijdigh oog door dikke duyſterniſſen
Beſchouwen, of ik in mijn oordeel kom te miſſen;
En zo ghy hem bemindt, genaakt zijn wiſſe doot.
Verkrijg ik dan geen min, mijn wraak nochtans is groot.

VII. TOONEEL.

Kupido.

IA ga vry heene, ik zal uw macht
Betomen, want nu deze ſchichten
Endimion
Aan mijn gebodt en wet verplichten,
Zal ik de bron

Van

Van zijn verderf verhoên met kracht;
Ik zal Aurora gaan verzoeken,
Dat zy, op mijne beê, hem raat
Bestelt, waar door hy kan dit quaat
Verhoeden, en Apol verkloeken:
Zo triomfeer
Ik in het eynd met dubble zeege;
Want als dien Helt haar heeft verkreege,
Zal ik mijne eer
Vergroten, en Apol betoonen,
Dat ik my van geen Godt laat hoonen.

Hy vlieght in de wolken.

DERDE BEDRYF.

I. TOONEEL.

De Nacht, Endimion.

GHy zijt verwinnaar, en verschijnt voor my zo drukkigh.
Wat 's dit Endimion, wat maakt u ongelukkigh?
Heeft u Diana met afkerigheyt beloont,
Dat gy voor mijn gezicht dus droevigh u betoont?
End. O neen, zy heeft aan my door haare gunst doen blijken,
Dat ik, zulks zeggende, haar zou verongelijken.
Nac. Wat is 'er dan dat u tot deze droefheyt port?
Een Minnaar, die van zijn Meestres bejegent wort
Met gunst, die heeft geen reên, om over zulks te zuchten,
Of kan lafhartigheyt u tot deze ongenuchten
Verwekken? meld aan u vriendin wat dat u deert.
End. Helaas! mijn hart wort van een heimlijk vuur verteert.
Ik klaagh niet over haar, die, om my gunst te toonen,
Het heeft geliefd, mijn hooft met deze krans te kroonen,
Tot teken van triomph en zeege, door de jaght
Behaalt; neen, neen, maar ik beklaag, o waarde Nacht!
Dit hart, 't welk wort gevoedt van liefde en misvertrouwen,

Doordien ik zonder vrees haar gunst niet kan beschou-
Had my Diana met afkerigheyt beloont, (wen.
Toen ik my voor haar oogh vermetel heb vertoont,
Ik zou hier tegen mijn volstandigheyt betoonen.
Maar nu voor liefde en gunst, voor 't onverdient beloo-
Heb ik geen tegenstant: haar goddelijk gezicht, (nen
Haar straalen, die mijn ziel doorbooren met een schicht,
Een gloet, doen deze borst in zulk een vuur ontfonken
Dat onuytblusbaar is: haar aangename lonken
Zijn voor my veel te sterk; want ik, van tegenweer
Ontbloot, word' meer gewont. Helaas! ik kan geen meer.
ac. Uw pijn is aangenaam, die gy voor my doet blijken.
nd. Wat lijden is 'er by mijn lijden te gelijken?
Al heb ik al de vreught genooten op een stont,
Ik word, door 't heelen van mijn smert, noch meer gewont.
Mijn vreughde is als een Gier, die my het hart komt knaagen
Met eyndelooze pijn; 't oneyndige behaagen,
Met vuurigh hopen, rolt door mijn gedachten heen;
'k Ben hopend hopeloos, en teffens zonder reên.
ac. Ik kan in dit geval uw lijden niet beklaagen,
Gy hebt meer hoop als vrees; wat zoekt gy te bejaagen?
nd. Mijn hoop groeit met mijn vlam op yder oogenblik;
En in die zelve tijt vermeerdert ook mijn schrik,
En door die schrik schijn ik al levendigh te sterven.
Ik schroom haar byzijn, en ik vrees haar glans te derven.
Mijn hel is over al daar ik Diana mis;
Ik ben steets zonder haar in dikke duysternis.
ac. Ik zie, ik zie wel, hoe de liefde u kan verrukken.
Schep moet, gy streeft wel haast door al uwe ongelukken.
nd. Zo u mijn lijden raakt, zo helpe uw raat mijn smart
Verzachten, ay! gy weet de quelling van mijn hart:
Ga dan na mijn Goddin, en schilder haar voor oogen,
Zo naakt als 't mooghlijk is, mijn liefde en haar vermoogen;

Ver-

Verhaal haar, hoe mijn ziel, door haar aantreklijkheên,
Zo ingewikkelt is in lijden, dat ik geen
Vertroosting vinde; en zegh, dat ik niet doe als klaagen;
Zo kan ik door uw hulp 't eynd van zijn ramp bejaagen.
Nac. Wel, ik ga na haar toe, en zal, in dit geval,
Haar bidden, dat zy u voor ramp beschutten zal.

II. TOONEEL.

Endimion.

O minneyver! die mijn rust
Beneemt, ach! waart gy uytgeblust
Zo zoude uw pijn mijn ziel niet pijnen.
Gy doet al mijn vermaak verdwijnen.
'k Geniet wel uyterlijk wat vreught,
Maar in mijn ziel steets ongeneught.
Maar ach! 'k heb my te veel vermeeten;
'k Heb niet alleen mijn plicht vergeeten,
Maar ook door reukelooze min
Mijn staat. Diana! o Goddin!
Mijn liefde is uwe gunst onwaardigh.
De blonde Apol, die my zo vaardigh
Van u deed wijken, zal u meer
(Verrijkt met grooter staat en eer)
Als ik behaagen; want de Gooden
Zijn hem wis gunstigh, haar gebooden
Zijn my een wet; wat tegenspoet,
Wat onheyl zie ik dan te moet?
Helaas! daar 's niet voor my te hopen.
Maer zacht, daar gaan de wolken open,
Ik zie Aurore op hare kar
Neêrdaalen, die de Morgenstar
Verdrijft, wat of hare komst zal melden?
Goddin, zo ik oit kon vergelden
Uw gunst te mywaart, 'k zou 't bestaan.
'k Week op uw bykomst van Diaan,

Toen zy my als verwinnaar kroonde,
En zo veel eer en gunst betoonde.

III. TOONEEL.

Aurora daalt op haar VVaagen, omheindt van roode wolken, en van twee roode Paarden voortgetrokken, uyt de Lucht op het Tooneel: en als zy daar uyt is getreden, rollen de wolken in malkander, en verdwijnen allengs in de Lucht.

Aurora. Endimion.

IK scheide u van haar af na veel verkreegen eer.
Nu eischt een andre zaak, dat ik op Lathmus neêr
Kom daalen; want uw deugt bestraalt een volle zeege.
Endimion, uw liefd' heeft niet alleen verkreege
Dianas wedermin; maar ('t geen vry hooger gaat,)
De Mingodt heeft belooft, om u in deze staat
Met hulp de hant te biên, schoon godt Apol, verbolgen
Om dees verkreegen eer, u wil met haat vervolgen.
Ik zag hoe hem Diaan haar liefde heeft ontzeit,
Dies godt Apollo, door haar stuurze afkerigheyt
Gewekt tot gramschap; heeft, met euvle en grammen moede,
Beslooten, op u min met fellen haat te woeden.
Om, in dit nootgeval, hier tegen u een moet
Te geven, en de macht, om in dees tegenspoet
(Terwijl zijn gramschap tracht uw liefde te beletten)
U, tegen het besluyt van Febus, aan te zetten,
Heeft u Kupid' door my een hulp gezonden. Daar,
Ontfang dees heylge Bloem, die eertijts op het haar
Van Venus bloosde, daar hy lieflijk plagt te pronken;
De blaadren zijn met sap van vierge liefd doordronken;
En wie de Bloem maar ruykt, schoon dat hem tegenspoet
Genaakt, kan nietemin gemoedigt, op dien voet
Verheerlijkt, door gevaar, en alle rampen streeven.
En zo Apol u mogt vervolgen aan het leven,
Zult gy, na uwe doot, verkrijgen zulk een graf

Dat in alle eeuwen duurt; verwacht dan vry de ſtraf,
Of liefd van uw Goddin; en blijf aan 't eynd volſtandigh,
Door 't middel dat ik van de Mingodt u behandigh.

End. Hoe! tracht dien Godt aan my te geven zulk een moet?
Keurt hy de trouwe liefd' tot mijn Goddin voor goet?
Zo zal ik godt Apol zijn Minnenijt niet vreezen.
Wie kan my hinder doen, wil hy my gunſtigh weezen?
Span dan, ô Jupiter! uw wraakboogh op my aan;
Laat, zo gy, om Apol, mijn min wilt tegenſtaan,
Uw donder, blikſem, en d'ontoombre ſtorremwinden
My voeren na het graf, en 't moedigh hart verſlinden;
Want ik ontzie geen maght, ſchoon ik het al bezuur.
Of zo gy zijt gezint, 't onblusbaar minnevuur
Te bluſſen, zo ontruk den Oceaan zijn ſtranden,
Op dat hy bruyſchende en verwoet my aan magh randen;
Of ſtapel Pelion op Oſſa, daar gy eer
De Reuzen meê verdelgde, en werpze op my ter neêr;
Of laat my d'Aarde in haar verſlindbre kaaken zwelgen;
Of Lathmus omgekeert dit moedigh hart verdelgen.
Geen ramp, hoe zwaar, hoe wreet, dat die wort uytgewerkt,
Verſchrikt my, nu ik van de Mingodt wordt verſterkt.

Aur. Gy zult de vrucht van uw volſtandigheyt verwerven.

End. Ik ben door deze hoop gemoedight om te ſterven.

Aur. 'k Verwacht een beter lot, dat u bekroont met vreê.

End. Ik was flaauwmoedigh, maar nu voelt mijn hart alreê
Het blaakren van de vlam, in deze borſt ontſtooken
Door kracht van deze Bloem die 'k naauwlijks heb gerooken;
O geur die 't hart verquikt! hoe voedt gy mijne min.

Aur. Ik zal, terwijl gy hier gemoedight uw Goddin
Verwacht, mijn Cephalus op Lathmus ook onthaalen,
Zo mooght gy beide op uw gelukken zeegepraalen.

IV. TOO-

IV. TOONEEL.

Endimion.

O Bloem! zo ſchoon als oit Hymet
In 't eêlſte van de Lent koſt draagen,
De glans die u is bygezet,
Waardoor gy kunt mijn hart behaagen,
Is zo niet van Natuur gegroeit;
O neen! want toen u Venus plukte,
Heeft zy u met het bloet beſproeit
Toen haar Adoon verongelukte:
Want toen het zwijn zijn borſt ontſloot,
Heeft zy zijn liefde in 't bloet gevangen,
En aan het aangename root
Van uwe blaadren vaſt gehangen.
Dit karmozijn dat van u gloeit
Veel ſchoonder als robijne ſtraalen,
Houdt ſteets de zinnen onvermoeit,
Om uwe geuren in te haalen,
En yder geur verſtrekt een ſchicht
Om harten in de min t'ontvonken.
O Bloem! ik ben aan u verplicht,
Gy maakt my in de liefde dronken:
Zo dat ik noit geen tegenſpoet
Zal vreezen, ſchoon Apollo woet.

V. TOONEEL.

Merkuur vlieght uyt de VVolken op 't Tooneel.

Merkuur. Endimion.

HOud ſtant Endimion, waar gaat gy onbezinde?
End. Daar d'eer my roept.
Mer. Wat durft gy u al onderwinden
Vermetele? blijf ſtaan: en hoor wat u de Vooght
Des hemels door mijn ſtem gebieden laat: gy pooght

Diana door een vlam, die wetloos is, te zengen,
't Welk Iupiter noch geen der Gooden zal gehengen;
Smoor dan die vlam, die met hoogmoedigheyt verzelt,
U niet beſchutten kan voor 't opperſte gewelt.
End. De Liefde, en 't Nootlot, twee vergoode ontzaghlijkheeden,
Die van den Dondergodt zelf werden aangebeeden,
Verhindren my 't beſluyt te volgen; ga dan heen,
En bootſchap dit Iupijn, en laat my hier alleen.
Mer. Hoe! durft de laagſte van de ſterflijkheyt verachten
De hoogſte macht, die hy moet met ontzag verwachten?
Hoe Harder, vreeſt gy dan de toorn der Gooden niet?
End. Ga, breng haar mijn beſluyt, en zeg al dat gy ziet.

VI. TOONEEL.

Endimion.

NU hoor ik, hoe Iupijn, om Febus te vernoegen,
Geneigt is mijn Goddin door d'echt hem toe te voegen;
Maar nu de Mingodt my zo moedig heeft gemaakt,
Zal ik, ſchoon dat Apol van woede en afgunſt blaakt,
Diana, die ik eer en aanbid, noit verlaaten,
Schoon dat in dit geval my al de Gooden haaten.
Want ik ontzie geen macht, al was die noch zo wreet;
Ik heb de Liefde, tot een leitsman, die my 't leet
Helpt tegenſtaan: ik kan de rampen tegenſtreven
Door d'hoop die hy my geeft. Maar daar verſchijnt mijn leven,
Haar komſt ontroert mijn hart; helaas! ik ſta verſtelt.

VII. TOONEEL.

Diana. Endimion.

ENdimion, doet u mijn bykomſt dit gewelt?
Gy zijt verbaaſt, wat 's dit? wat maakt u zo onmachtigh?

End. Uw glans, Goddin, is voor mijne oogen al te krachtigh;
Uw komſt te waart, om geen eerbiedigheyt u aan
Te bieden. zo ik hier bevrijt van ſchrik zal ſtaan
Voor u gezicht, zo wilt uw glans met wolken dekken,
Mijn oogen zijn te zwak, 't mogt my tot nadeel ſtrekken.
Dia. Ik wenſte dat mijn glans veel aangenamer ſcheen,
Zo dikmaals als ik hier kom by mijn Harder treên;
En dat my Venus met haar ſchoonheyt wou vereenen,
Ik zou, waar 't in mijn macht, u eens zo veel verleenen.
End. Gy eiſcht een ſchoonheyt, die by uwe glans niet haalt;
Ook is mijn kleene dienſt met groote gunſt betaalt.
Ik ben het minſte deel niet waardt: laat dan de ſtraalen
Van uw bevalligheyt zo fel niet op my daalen;
Verſchoon een ſterflijk hert, verdruk het niet geheel,
Mag ik uw dienaar zijn, 'k verkrijg noch veel te veel.
Dia. Indien uw vyantſchap ontſtaan kan door mijne oogen
Verwijs ik die, gy hebt op my te groot vermoogen,
Mits ik u tegen al de Goôn beſcherm in noot.
End. Die gunſt, Goddin, is voor een Harder al te groot;
U aan te bidden kan zo veel niet waardigh wezen.
Dia. Gy zijt meer waart door uw verdienſt zo uytgeleezen.
Maar zaagtge Aurora ſints haar laatſte bykomſt niet?
Heeft zy u niet ontdekt wat boven is geſchiet,
En wat Apollo heeft beſlooten met de Gooden?
End. Zy heeftme een zaak ontdekt, een middel aangeboo-
den,
Die my bevrijden kan van alle tegenſpoet.
Dia. Maar d'Hemel die beſluyt 't geen gy ook weten moet.
Hoor toe, ik zal u het geheim dan openbaaren:
Apollo zoekt, door zijn gewelt, met my te paaren;
En door d'oneenigheyt van Hymen, en de Min,
Gelijk een wreet Tiran te heerſchen, en mijn zin
En toegenegentheyt, te dwingen na zijn wetten.
Hy wil, dat ik mijn hart voor hem zal open zetten,
En al de Gooden zijn dat voorneem toegedaan;
Saturnus, Iuno, Ops, en Thetis, en Vulkaan,

Ja zelf vorst Jupiter, begeert dat ik zal werden
Zijn Egemaal, en wil in dat besluyt volherden.
Wat staat my dan te doen in zulk een groot verdriet,
Waar in de liefde alleen voor ons noch overschiet?
Want dit is in den Raat der Gooden vast beslooten.

End. Goddin, dat wreet besluyt zal mijn geluk vergrooten;
Want, schoon dat d'Echtgoddin, uw stiefmoêr, mijn geluk
Zoekt t'onderdrukken, met een onverdraaglijk juk,
En dat den Hemelvooght verwoet is op mijn liefde;
Noch zal dien Godt, die met zijn schicht dees borst doorgriefde,
Mijn hart versterken in de liefde die ik draagh;
En zo 'k onwaardige, u, o waarde Maaght, behaagh,
Gelijk ik heb gehoopt, zal ik de wreede buyen
Van 't ongestuyme Noort, van 't overzwoele Zuyen,
Van 't Oost, en West, en al wat 't Nootlot my beschikt,
Zelf daar de wreede vuyst van godt Apol meê mikt,
Schoon dat d'hooftstoffen tot mijn leet zijn ingespannen,
Geduldigh dragen; want ik schrik voor geen Tirannen,
Zo ik uw weêrliefd magh genieten in mijn smart.

Dia. Hoopt, en gelooft vry, dat in een onsterflijk hart
Noit ontrouw heerscht, ik min u meer als al de Gooden;
Ben ik om uwent wil van d'hooge Olimp gevlooden,
Acht ik uw byzijn meer als d'Hemel, houw dan wis
Dat een oprechte min hier van maar d'oorzaak is.

End. Van al de Minnaars, die op aard gelukkigh leven,
Is geen zo groot, die mijn geluk voorby kan streven;
De Liefde, die zich van den mensch als meester toont,
Heeft noit de minnesmert zo heerelijk bekroont.
Endimion, waar toe heeft u zijn gunst verheven?
Geen heerelijker staat kost Jupiter my geven;
Indien Dianas hart gestadigh my bemint,
Heb ik meer eer als hy in al zijn glori vindt.
Kom aan dan op dit pas, gy Minnaars, menschen, Gooden,
Kom alle, en zie vry aan wat my is aangebooden;

Kom, zie een ſterflijk menſch, bezint van een Goddin;
Verzonken in deze eer, en heerelijke min;
Kom ziet, kom ziet het geen men nimmer zagh voor dezen,
Kom ziet een grooter eer, als ik kon waardigh wezen.
Dia. Die is niet grooter als uw deughden waardigh zijn.
End. Ach! heeft uw godlijkheyt gevoelen van mijn pijn,
Zo gunme een bede, om vry van ongeneught te leven.
Dia. Wat wilt gy meer, 'k heb u alree mijn hart gegeven?
End. Wat wil een Minnaar, als hy brant van liefde?
Dia. Ach, ach,
Ik beef. *End.* Wie kan, wie kan u goddelijk gezagh,
Uw waarde ſchoonheyt zien, en blijven onbewoogen?
Aanhoor mijn zuchten, zie de traanen in mijne oogen,
Die u meer melden, als mijn ſpraaklit uyten kan.
Gy hebtme uw gunſt gedeelt, beroof my hier niet van,
Bevry my door dees trooſt van droevige ongelukken,
En laat my na de hoop gewenſte vruchten plukken.
Dia. Helaas! *End.* Ach! gy zucht ook. *Hy kuſt Dianas hant.*
Dia. Laat af Endimion;
Wat maakt gy? ach! wat raat? vertrek. daar komt de Zon.

VIII. TOONEEL.

Apollo. Endimion.

VErwaten Harder, durft gy voor mijne alziende oogen
Een daat beſtaan, die zelf geen Gooden en vermoogen?
Wat onderwint gy u, in tegenwoordigheyt
Van my? heeft u Merkuur terſtont niet aangezeit,
Dat gy dees bergh, en ook Diana moet verlaaten,
Of dat de Gooden u voor eeuwigh zullen haaten?
End. O ja. *Apo.* Baldadige, veracht gy dan de wet
Mijns Vaders, tot uw laſt zo heiligh ingezet?
End. Ik weet mijn plicht, en wat ik doen moet.
Apol. Ha vermeeten

En ſtouten Harder, 'k zweer, gy zult uw plicht haaſt
weeten.

End. U dreigen is vergeefs.

Apol. Wat maakt u zo verblindt,
Dat gy, in wederwil der Goôn, Diana mindt?
Gy weet hoe gy berooft van haar gezicht moet leven;
En dat gy voor 't gezagh der Gooden ſteets moet beven.

End. Van 't Godendom ontzie ik niemant als Diaan.

Apol. Hebt gy voor mijn gezicht, vermeetle, niet beſtaan
Haar handt te kuſſen?

End. 't Geen gy zelver koſt beſchouwen,
Zou ik vergeefs voor u ontkennen. Wilt vertrouwen
Dat ik zulks waardigh was, mits ik haar gunſt genoot.

Apol. Ha! uw vermeetelheyt en ſtoutheyt is te groot;
Wat misdaat vindt men die by d'uwe kan gelijken?

End. Zo 't u geoorloft waar gy liet niet minder blijken.

Apol. Hoe! acht gy u dan met de zoon van godt Jupijn
Een zelfde liefde van Diana waart te zijn?
Gy die elendigh zijt, en veelderhande lijden
Deelachtig, met de Doot, wiens ſchicht gy niet kunt
mijden.
Durft gy uw lot noch met mijn lot gelijken, daar
Ik vry van rampen ben, gy midden in 't gevaar?
Elendige, gy, die de Doot geen eeuw kan ſpaaren,
Durft uw gebreken met mijn deughden evenaaren?

End. Het is vergeefs, dat gy uw gal en laſter braakt,
Diaan heeft tuſſchen ons al onderſcheyt gemaakt.

Apol. Diana heeft die u voor Minnaar uytverkooren,
En, om een ſlechte hut, de grootſte pracht verlooren?
Verkieſt Diana, voor een Godt, een Harder? ha!
Wat magh uw ydel brein verdichten? tracht hier na;
Ik zweer dat d'uytkomſt haaſt uw voorneem zal bedrie-
gen,
En doen die ydle hoop gelijk een damp vervliegen.

End. Indien gy dit vertrouwt, wat teelt uw minnenijt?

Apol. 'k Beklaagh u, mits gy heel berooft van oordeel zijt.

Ik heb in uw bedrijf noit achterdocht gevonden;
'k Veracht u, en ik vind uw liefde ook ongebonden.
Als ik door minnenijt om zulk een schoonheyt twist,
Zo wort het godlijk bloet tot gramschap aangehist.
End. Ik wenste noit te zijn in dat getal; de Liefde
Die met zijn minneflits dit sterflijk hart doorgriefde,
Zou schaamroot worden om deze ongelijkheyt. Want
Hy heeft zijn pijlen noit in uwe borst geplant,
Noch u voor waart gekeurt te zijn een trouwe Minnaar
Van mijn Goddin, veel min haar eenigste Overwinnaar;
En dat zulks waar is, heeft Diana zelf gekeurt,
Dit lot viel u hier in, haar liefde my te beurt.
Apol. Is dan Endimion dat heerlijk lot deelachtigh?
End. Mijn antwoort is tot een getuygenis niet krachtigh.
Al zaaght gy dat zy my beminde, gy zoudt niet
Geloven dat dit voor uwe oogen waar geschiet;
En trachten echter door gewelt haar gunst te winnen.
Apol. Hooghmoedige, betoom die opgeblaze zinnen.
Acht u Diana meer als my? o hemel! wat
Onzaalge hooghmoet heeft zijn harsenen bevat!
Acht u Diana meer als my? o Goôn! 't is wonder
Dat u het hemels vuur niet zengt, en dat den donder
Uw heylloos hooft verplet, mits gy u zelven acht
Volmaakter als de Goôn. *End.* Het krachteloos geslacht
Der Gooden leert aan ons, en kan genoegh betoonen
Hoe in haar veelheyt geen bestendigheyt kan woonen.
Ja 't aardts geslacht doet zich in hunne plicht te kort,
Wanneer 't gebeeden voor de machtelooze stort.
Roem dan, noch wilt van uw geslacht my niet meer melden;
Ik ken u Gooden wel, 't zijn die vermaarde Helden
En Koningen, die door haar brave daân altans
Verkreegen eer en roem, en onverdoofbre glans;
Zo dat haar lof tot in den hemel is gereezen.
En de nootwendigheyt die 't sterfelijk doet vreezen,
Dwingt hen al bevende te knielen voor 't autaar,

Haar godtheyt, zo genoemt, met eer te dienen. Maar
Zo vrees de Gooden maakt, en haar verborgentheeden,
Kan een gemoet als 't mijn zeer licht daar over treeden;
Want d'aard toont zich beschaamt, om dat zy d'hemel heeft
Bevolkt met een geslacht dat zo verwaten leeft.

Apo. Uytzinnige, waarom de Gooden zo gelastert?

End. Om dat de deugt voorlang in haar al is verbastert
Door overspel, en moort, en dievery, daar al
De Goôn op roemen. Is men schuldigh dat getal
Noch eer te toonen, haar altaaren op te rechten,
Daar zy dees gruwelen met eygen lust beslechten?

Apo. Verachter van de Goôn, den donder zal u haast
Het hooft vermorzelen, dat zo veel laster blaast;
En ik zal 't gruwelijk en uytgebraakte schelden,
Door dezen arm, aan u ook onverwacht vergelden.

End. Als u de reên ontbreekt dan mint gy het gewelt,
Doch 't Nootlot heeft uw arm een vaste maat gestelt,
En zonder haar besluyt kunt gy my niet verkorten
Het leven, noch dit hart in andre rampen storten.

Apo. Wanneer ik morgen op het hooftpunt ben geraakt,
En mijne glans met pracht op 't alderheerlijkst blaakt,
Dan zult gy voelen 't loon voor zulk een snoot verachten.

End. Wel aan, ik zal u dan op deze plaats verwachten.

IX. TOONEEL.

Apollo.

JUpijn, o Vader! hoor wie zo vermeeten spreekt;
Waar blijft uw bliksemstraal, daar gy u steets meê wreekt,
Tot schrik van 't aardts geslacht? kan u gedult gedoogen
Dat zulk een Monster voor uw aldoordringende oogen
Roemt op Dianas liefde? of zijt gy onbewust
Van dees vermetelheyt? zo zal ik, om mijn rust
Te zoeken, en Diaan te dwingen tot het haaten

Van dees vermeeten, die zo godloos en verwaaten,
Mijn godtheyt lastert, my begeven voor uw Troon;
Daar zal ik zijn bedrijf verbreiden, en de Goôn
Ontdekken, hoe Diaan mijn liefde durft verachten.
En zo ik dan verkrijg het geen daar ik na wachten,
En hoopen derf, zal ik my wreeken van dees smaat,
Tot schrik van alle, die zo reukeloos een daat
Zich onderwinden: 'k zal u trotsheyt ook niet smeeken
Om weêrliefde, o Diaan! maar my op 't hevigst wree-
Nu ik bespeur dat gy dees snoode liefde draagt. (ken,
Ik zal u dwingen, zo het Iuno maar behaagt,
Dat ghy my reikt uw handt: dees Harder ondertussen
Zal met zijn bloet het vuur van mijne gramschap blussen.
Ghy wolken, spreid u dan op mijn bevel van een,
Daal, om my voort om hoogh te voeren, na beneên,
En breng my langs een spoor, dat noit als van de Gooden
Betreên wort, na d'Olimp, daar zal ik voor die snoode
Verzoeken zulk een straf, gelijk hun is bereyt
Die met de Gooden spot, en haare waardigheyt.

Terwijl Apollo dit bovenstaande spreekt, ziet men een schoone Wolk zeer langzaam neêrdaalen, die, als zy byna de gront van 't Tooneel komt te raken, zich van zelver ontsluyt, en dwers van malkander spreidende, een opening maakt, daar Apollo in gaat zitten, en met pracht mede om hoogh uyt het gezicht der Aanschouwers gevoert wordt.

VIERDE BEDRYF.

I. TOONEEL.

Pallas en Venus daalen op haar VVagens kruysgewijs voorby elkander uyt de wolken op 't Tooneel.

Pallas. Venus.

O Venus, koningin, die uw gebooden
En wetten geeft, zo wel aan Oppergooden
Als menschen, gy komt hier ter goeder uur.

'k Had

'k Had u ontboôn, om 't krachtigh minnevuur
Dat Febus blaakt, zo 't mooghlijk was, te dooven;
Ik dorſtme, op u betrouwende, belooven
Een uytkomſt, maar de kans is wat gekeert:
De ſtant der zaaken heeft mijn zorgh geleert
Het zwaarſt voor eerſt te wegen, te beſeffen
Wat hier het meeſte, en wat het minſt kan treffen.
Had Febus, die Diana met gewelt
Verzoekt, den Hemel niet in roer geſtelt,
Door dien zy hem haar liefde ontzeit, daar tegen
Endimion haar Harder blijft genegen,
Ik had u hier zo haaſtigh niet ontboôn.
Maar nu, op d'aanklacht van Apol, de goôn
Genegen zijn dees liefde te beletten,
En met gewelt zich tegen haar te zetten,
Ben ik bewoogen, om in deze ſtaat
Diana hulp te biên, en door uw raat
Te keeren 't ongeval aan haar beſchooren;
Haar Harder, die mijn wetten heeft verkooren,
En zo kloekmoedigh ſtreeft na wetenſchap,
Verplicht my ook, om hem op d'hooghſte trap
Van waardigheyt, door haare min, te zetten,
En 't raatſlot van de Gooden te beletten;
Want ik ben tegen godt Apol gekant;
Hy heeft mijn mogentheyt bevlekt met ſchandt;
Dies zal ik, om hem weêr met ſpijt te loonen,
Diana, door uw hulp, mijn gunſt betoonen.
Ven. O Pallas! ik heb op uw laſt, ter vlught
Mijn zwanejaght gement door d'ope lucht,
En daalde u volgende op dees heuvlen neder.
Wat ſtorm van onluſt ruiſcht in d'Hemel weder,
En maakt Diaan afkeerigh van de Zon?
Haat zy Apol, en kan Endimion
Haar meer behaagen? ſtreeft haar liefde tegen
De wil van Jupiter, haar zo genegen?
Dan is mijn Zoon gewis hier d'oorzaak van

Dies zal ik, zo mijn hulp u dienen kan,
Zijn voorneem in het minſte tegen wezen.
Maar 't hoogh beſluyt doet my voor quaader vreezen,
Mits zy 't bevel van Jupiter weêrſtreeft.
Gewis het heeft wat in, zo onbeleeft
Zich tegen 't raatſlot van de Goôn te zetten.
Pal. Gy kunt, indien gy wilt, Apol beletten
Zo hevig niet te woeden op Diaan.
Ven. Wat middel uytgekeurt? hoe beſt beſtaan
Het voorneem van de Gooden te verhinderen?
Pal. Door 't wreet beſluyt haar krachten te verminderen.
Ven. Wat kracht bevat den zin van 't hoogh beſluyt?
Pal. 't Verbant den Harder van dees bergh, en uyt
Dianas oogen, het dwingt haar daar tegen,
Met wil of niet, Apol te zijn genegen.
Ven. Wat raat? hoe keert men dit, wijl Febus blaakt
Van liefde? *Pal.* Als gy dit hebt bekent gemaakt
Aan al de Goôn, hoe dat Kupidoos ſchichten
Diana aan Endimion verplighten,
Zo wort zy, en haar Minnaar, licht verſchoont.
Dies bid ik, datge u op d'Olimp vertoont,
En tracht, zo 't mooghlijk is, 't gewelt te keeren,
Dat onverwacht Endimion zou deeren;
Zo blijf ik eeuwig aan uw dienſt verplicht.
Ven. Dees zaak eyſcht overleg, als van gewight.
Men kan wel licht iet by de Goôn verzoeken,
Maar zwaarlijk kan een ſtem hun all' verkloeken,
Te meer, wijl Febus wort met gunſt beſtraalt.
Pal. Als gy aan d'Echtgoddin 't beſlagh verhaalt,
En 't voorbeelt van Jupijn, die zelf zijn wooning
Verliet om d'aardtſe luſt, zal zulks verſchooning
Verſtrekken voor Diana, die de Zon
Haar broeder haat, en mindt Endimion,
Haar niet beſtaande in bloet, een keur die eygen
By 't huwlijk is; men ziet het ſterflijk neygen
Na deze wet en order; want Natuur

Had

Had luſt dit onderſcheydt by 't Minnevuur
Te ſtellen, dat noit bloet zijn bloet bezinde.
Schoon d'Oppermaght dees wetten niet beminde,
Die vry magh volgen daar zijn luſt na ziet,
Dit voorbeelt raakt in 't minſt Diana niet;
Die kuyſch, te ſchrikkigh is dit natevolgen.
En zijn de Gooden hier op zo verbolgen?
En tracht men haar te dwingen! die alleen
Haar luſt niet volght, maar zelf de plight, de reên,
De wetten van Natuur, de kracht der Liefde,
Die met zijn ſchicht haar kille borſt doorgriefde,
En haar bedwong, dat zy Apollo haat?
Zal d'Hemel een onnooſle, in eene ſtaat
Van onvermoogen, zo verwoet bejegenen?
En, tegen alle reên, een huwlijk zeegenen,
Daar zich de Minnegodt zelf tegen kant?
Die haar bedwong Endimion de handt
Te reiken, en Apol altoos t'ontvluchten?
Zo magh zy wel met recht en reeden zuchten,
En klagen dat men haar te ſtraf is; ja men tracht
Op zulk een wijs het goddelijk geſlacht
Hun recht te kreuken, die voorheen hun luſten
Zo onvermoeizaam met het ſterflijk bluſten,
Gelijk als Venus zelf getuygen kan.
Ven. En gelt dees reeden niet; wat middel dan?
Pal. Dan onze toevlucht tot de Liſt genoomen;
Wy zullen deze hoek te boven koomen,
Het ga zo 't wil, en zo ons dit ontſchiet,
Zal uwe Zoon een middel in 't verdriet
Verſchaffen. Vliegh dan heen, verzoet de tooren,
En 't geen de Goôn Endimion beſchooren,
Dien Edelmoedige, die zich verbindt
Aan ons, en dapperheyt en wijsheyt mindt,
En niet verdient zo fel te zijn beſprongen.
Ven. Wel heeft mijn gunſt na iemants heyl gedongen,
Ik zal, zo 't mooghlijk is, op uwe beê

Die

Die tot genade neight, Diana meê
Betoonen, welk een gunſt ik haar zal dragen
Voor Iuno; daal dan af mijn vlugge waagen,
Volbreng mijn laſt, en voer my voor den troon
Van d'Echtgoddin, daar ik voor al de Goôn
Zal melden, hoe mijn Zoon door zijne ſchichten
Diana aan haar Harder wou verplichten.
Pal. Mijn wenſch zal u verzellen, waar ghy treet.

Venus gaat in de VVaagen zitten, die haar ſchuyns om hoogh vliegende in de wolken opvoert.

II. TOONEEL.

Pallas.

ZO zal Endimion in 't endt het leet
Verwinnen; zijn Goddin met plicht betoonen,
Dat zy de deught wou met haar min beloonen.
Draagh vry Diana op uw liefde roem;
Want uw Endimion verſtrekt de Bloem
Van alle Minnaars die op aarde woonen.
Daar komt die Schoone al aan: ik zal betoonen
Wat gunſt dat ik haar draagh. O kuyſche Maaght!
Die Lathmus meer als d'hooge Olimp behaaght,
Mijn wens bekroont u hooft met volle zeege.
De Liefde, die u harte maakt genegen
Te kiezen, voor het aanzien van de Zon,
Uw waarde en zeer beminde Endimion,
Heeft u geenſins in uwe keur bedroogen.
Schep moet, ghy zult in 't endt uw vreught beöogen,
Wanneer den Hemel niet alleen uw min
Zal toeſtaan, maar met een genege zin
Die prijzen, als haar gramſchap is verdweenen.

III. TOONEEL.

Diana. Pallas.

O Pallas! voesteres van 't wijze Athene,
Vermaart in konsten, o doorluchte Maaght!
Heeft u van al de Goôn mijn keur behaaght?
Vind ik noch toevlucht in mijn droevig lijden?
Helaas! wat uytkomst zal mijn min verblijden,
En kroonen met een triomfanten dagh,
Gelijk uw gunst my wenst? helaas! ik magh
Noch derf op zulk een uytkomst nimmer hoopen,
Want 'k zie hoe alles my wil tegenloopen.
Wat kan mijn min verwachten? daar de Zon
My tot zijn Ega zoekt, Endimion
Vervolght met smaat, die ik heb uytverkooren?
Wat vreughde, wat vermaak staat my beschooren
In zulk een stant van zaaken, daar ik niet,
Waar ik my wende of keer, als groot verdriet
Beschouwen kan? betreê ik d'Hemelzaalen,
Daar zie ik godt Apol met glori praalen,
Begunstight van de Gooden: daal ik weêr,
Om mijn vermaak te zien, op Lathmus neêr,
Daar komt zijn afgunst my alom verstooren;
Daar moet ik zijn verwijt en laster hooren,
En vreezen voor zijn bykomst: ach! wat raat?
Wat toevlucht vinde ik dan in deze staat,
Daar al de Gooden my in tegenspreeken?
Ik ben Apollos bykomst flus ontweeken,
En vrees, dat hy mijn Harder zal met leet
Vervolgen; want ik ken zijn moet, en weet
Dat hy voor Febus zal in 't minste zwichten;
Dies zal hy hem met haatelijke schichten
Vermoorden, of een andre tegenspoet
Bestellen, want hy is op hem verwoet.

Pal. Hy heeft zijn toorn tot noch toe ingebonden,

En uw Endimion is ongeſchonden
Zijn hant, en haat ontgaan: maar om zijn leet
Te wreeken, heeft hy voor de Goôn heel breet
Uw trouwe liefde ontdekt, en heel vermeeten
Gedreven, dat gy hebt uw plicht vergeeten,
Uw ſtaat verongelijkt, de wet der Goôn
Gekreukt, en wat men meer tot ſmaat ten toon
Kan ſtellen, bygebraght, om u te krenken;
Dit gaf de Goôn altzamen achterdenken;
Zy wilden dat haar laſt wiert uytgevoert,
En dat Endimion, 't geen my ontroert,
Na Elis wiert in ballingſchap gezonden.
Dia. Och! is dees wreetheyt voor hem uytgevonden
Wat raat? hoe zal hy dit gebodt ontgaan?
Pal. Schep moet, 'k heb tot uw hulp een daat beſtaan,
Die u dit ongeluk haaſt af zal weeren:
Vrou Venus is ter vlucht, op mijn begeeren,
Gevaaren na d'Olimp, om d'Echtgoddin
Te bidden, dat zy u en uwe Min
Begunſtight, en dees plaagh magh van u wenden.
Dia. Ach! kan ik zo veel guinſt in mijn elende
Verwachten, dat gy haar hier toe bewoogh?
Maar daar daalt Iris op haar regenboogh,
Om ons de laſt der Gooden niet t'onthouwen.
Zy zal een droeve of blijde maar ontfouwen.

IV. TOONEEL.

Iris daalt op een Regenboogh uyt de VVolken op 't Tooneel.

Iris. Diana. Pallas.

LAtonas krooſt, gy ziet hier Iris, die ſteets paſt
Op d'Huwlijkmaakſters wet, om volgend haare laſt,
U van Endimion in alderhaaſt te ſcheyden.
Vorſt Jupiter zal u op d'hooge Olimp verbeiden,
Om uwe waardigheyt te voegen aan het geen

Dat u veel beter past, als zwervend' hier beneên
Te toonen uwe gunst aan een niet waart te minnen.
Daar zult gy, by 't gedrang van Gooden en Goddinnen,
Verheerlijkt door het lot dat u is toegekeurt,
Beschouwen, hoe altijt den Hemel beurt by beurt
U gunstig is, vermits alsdan uwe avontstraalen
Vereenight met de Zon, veel schoonder zullen praalen
In 't Rijk daar nimmermeer den dagh verwissen kan,
Als ooit voorheen, vermits het heerelijk gespan
Der Echt, het welk u is met godt Apol beschooren,
Uw deugt voorlang al tot iet groots heeft uytverkooren.
Volgh dan den last van haar die my gezonden heeft;
Die wil, dat gy u voort beneffens my begeeft
Na d'Hemel, om aldaar te streelen uwe zinnen,
En volgend 't hoogh besluyt Apollo te beminnen.

Dia. Ach! heeft vrou Venus zo uw voorneem uytgevoert?

Pal. Wat onverwacht bevel is dit? ik sta ontroert.
Is Juno tot dit wreet besluyt dan ook genegen?
Kon Venus haar tot geen medogentheyt beweegen?
Zo magh men zich met recht beklagen van gewelt.

Dia. Is dit mijn hoop? is dit het vonnis uytgestelt?
O wreetheyt! o bedwang! o straf! die my doet treuren
En klagen: ach! wat leet, wat ramp zal my gebeuren,
Nu dat ik eyndelijk mijn Minnaar derven moet?
O onverwacht bevel! o bittre tegenspoet!

Pal. Wat kon doch d'Echtgodin tot dat besluyt beweegen?

Iris. De gunsten, die Diaan van Juno heeft verkreegen,
Haar zorgh, die haar na waarde een huwlijk aan wil raân
Gelijk haar staat betaamt.

Pal. Ik merk door dit bestaan
Een averechtse gunst, en zou wel toevertrouwen,
Dat Juno door haar raat niet zoekt als quaat te brouwen;
Want dit gebruyk is by haar afgunst al gemeen.

Dia. Och! Moeder leert my, toen zy zo lang achtereen
Moest vluchten voor haar haat en Pithons vinnig woeden,

Dat

Dat ik geen goet van haar in 't minfte kan vermoeden.

Iris. Gy vaart te hevigh uyt op haar getrouwe raat,
Die in geen afgunft, noch eenzijdigheyt beftaat,
Maar in een loutre gunft, als zijnde uw deught genegen.
Goddin, gy zijt te laagh van boven af gefteegen,
Daar is in uwe min te grooten onderfcheyt;
Te ftellen 't aardts geflacht by uw onfterflijkheyt,
Het hoogh by 't laagh, en het bepaald' by 't onbepaalde,
Is onbefcheyt; indien gy van geen afkomft daalde
Die zelver godt Jupijn in yder deel beftaat,
Zo zou men mogelijk verdonkeren dit quaat:
Maar nu uw helderheyt met duyfternis te voegen,
Is redenloos, en zou de Gooden ook misnoegen.

Dia. Beklaagt zy dit, dat ik my zelven dus verneêr?
En dat ik waare trouw en deught veel meer waardeer
Als veinzery, die fteets geplaatft is by de Gooden?
Zy leer mijn Vaader dan navolgen haar gebooden,
Die wen de luft hem port, geprikt door 't Minnevier,
Hem in een Gouden vloet, of Zwaan, of fnelle Stier
Verfchepte, om met vermaak zijn luften in te volgen.
Of is zy maar alleen op kuyfche min verbolgen?

Iris. Haar deert dat gy u zelf dus ver verongelijkt.

Pal. Deert haar dees liefde, daar den gantfchen Hemel prijkt
Met tekens, hoe Jupijn in aardtfe luft wou praalen.
In 't Ooft rijft Febus zelf gehult met goude ftraalen;
En zo ik mijn gezicht na 't Noorder afpunt keer,
Daar ftaat Kalifto, die afgrijfelijke Beer,
En Arkas hare zoon, twee fterren die wel blinken,
Maar noit, op haare beê, in Thetis golven zinken.
Waarom heeft zy die luft niet van Jupijn gekort?
Zie ik na 't Zuyden wie aldaar verheerlijkt wort,
Daar zie ik Perfeus met Medufas aanzicht prijken.
Of wil zy maar alleen Diaan verongelijken?
Daar haar Gemaal voorheen zijn aartfe minneluft,
En noch aan haar verknocht, met 't fterflijk heeft gebluft;

Zo ziet men klaar dat zy, in plaats van gunſt te toonen,
Diana op dees wijs met afgunſt wil beloonen.

Iris. Gy doet haar veel te kort door dees gelijkenis;
Dat Jupiter ſomtijts op d'aard gekomen is,
Geſchiede niet om zich aan 't aardts geſlacht te binden.
Ay wilt u zelve door geen ydle waan verblinden.
Gewaardig my deze eer, dat ik voor al de Goôn
Magh melden, hoe gy zijt genegen haar geboôn
Te volgen, en dat gy uw Harder zult verlaaten.

Dia. Het is onmogelijk dat ik dien Helt kan haaten.

Iris. Wie zich door d'Echt verneêrt, verongelijkt zijn ſtaat.

Pal. Wie trouwe liefde ſchendt, begaat noch grooter quaat.

Iris. Bedenk wat gy beſtaat, en wilt na reeden hooren.

Dia. Ach! mijn Endimion, ik heb u uytverkooren.

Iris. Wat baat dit, nu gy hem alree verlaaten moet?

Dia. Heeft Stiefmoêrs haat my dan beſtelt dees tegenſpoet?

Iris. Om niet op Stiefmoêrs haat, gelijk voorheen, te wrokken,
Zend zy haar waagen af van Paauwen voortgetrokken,
Die door de Rijkdom in de wolken wort gement,
Om u van d'Aard, terwijl uw Liefd haar is bekent,
Te voeren voor haar troon, om aan Apol te huwen.

Dia. Helaas! ik magh met reên om zulk een voorſlagh gruwen.

Hier daalt Iunoos VVagen, die van twee Paauwen wort voortgetrokken, uyt de VVolken recht neêr op 't midden van het Tooneel.

Iris. Daar daalt haar Wagen af; vergun my dan deze eer,
Dat ik niet zonder u weêrom na d'Hemel keer,
Want u is daar een lot, dat heerlijk is, beſchooren.

Dia. Ik zal in eeuwigheyt na u beſluyt niet hooren.

Iris. Wel hoe! zijt gy dan zo weêrſpannigh tegen reên?
En wilt gy reukeloos in u bederven treên?
Zo zult gy zien wat zo veele Oppergoôn vermoogen.
Ik kom hier om u heyl, en gy blijft onbewoogen;

Maar u is onbekent, wat dat beslooten is
By Jupiter, als is 't dat gy, vol droefenis,
Zult laken 't lot het welk uw Harder is beschooren.
Of gy hem schoon voor uw bemind' hebt uytverkooren,
En onbedacht gestelt op d'alderhooghste trap
Van waardigheyt: nochtans zal hy, in ballingschap
Gejaaght, beklagen 't lot dat hem is toegevallen.
Het is vergeefs op roem die ydel is te brallen;
En of zijn min u meer als mijne raat bekoort,
Nochtans zult gy bezien, hoe dat Merkuur u voort
Zal, volgend 't hoog besluyt, van uwen Harder scheiden.
Gewis hy nadert al, gy mooght zijn komst verbeiden.

Iris klimt in de VVagen van Iuno, die haar van achteren het Tooneel na vooren schuyns om hoogh in de lucht, uyt het gezicht der Aanschouwers, opvoert.

V. TOONEEL.

Diana. Pallas. De Nacht.

'k ZAl hem verbeiden, maar noit volgen zulk een wet,
Die mijne liefde tot Endimion belet.
Pal. Gy zult hem door uw rouw en klachten wel bewegen.
Dia. Vriendin, hoe is 't? waar is mijn Harder? kan hy tegen
Het woeden van Apol zich moedigen? of moet
Hy meê bezwijken voor zo zwaaren tegenspoet?
Ay wilt zijn toestant doch ontdekken aan Diane,
Gy weet hoe ik hem min, en ziet mijn brakke traanen.
Nacht. Ik zouw d'uytleghster van u droevigh leet wel zijn;
Maar daar verschijnt Merkuur, d'uytvoerder van uw pijn.

VI. TOONEEL.

Diana. Merkuur. Pallas.

HElaas! komt gy my ook 't besluyt der Gooden brengen?
Mer. Goddin, ik kom hier om uw leet met vreugd te mengen;

Al valt het ſcheyden zwaar, ay toon u niet misnoeght;
De Goden hebben u een Minnaar toegevoeght
Die grooter is, als die Diaan heeft uytverkooren.
Uw vreughd is uyt uw leet, tot uw geluk, herbooren.
Dia. O Themis! wort uw oog om hoog door gunſt verblint,
Wat plaats is 't daar de deugt op aard dan toevlucht vint?
Mer. Wel hoe! beklaagt gy u in dit rechtvaardigh teken
Van gunſtbewijs? wilt gy de Gooden tegenſpreeken,
Die u verbinden met de ſchoonheyt van de Zon?
Betoom die ydle drift, verlaat Endimion;
Gy zoudt uw kuysheyt door zijn geile min bevlekken:
Zijn Vaderlant zal hem tot ballingſchap verſtrekken.
Dia. Ach! wil den Hemel dan vol onrechtvaardigheyt,
Betoonen haar gewelt, door zulk een wreet beleyt?
Moet ik elendige mijn liefde zo beklaagen?
O Min! o Min! o Min! wat ſlaat gy felle ſlaagen.
Mer. 'k Zie hoe in uw gemoet het naberouw al zweeft,
Nu gy de wetten van de Gooden tegenſtreeft;
Gy zult, maar al te ſpa, dees tegenſtant beklaagen.
Kan u de ſchoonſte van de Gooden niet behaagen,
Wat ſterflijk deel is dan van u beminnens waart?
't Is eer dat een Goddin met haars gelijken paart;
En oneer, dat zy haar vernedert om te minnen
Een Harder. Ay betoom uw onbedachte zinnen;
Beſtraal Apollos min met weêrmin.
Dia. Niemant mindt
Als 't geen hy waardigh acht bemint te zijn.
Mer. Bezint
Dat dees waardy het beſt wort by de Goôn bevonden;
Want wort bevalligheyt van d'hemel afgezonden
Op 't aarts geſlacht, gewis, de bron daar 't al uyt vloeit
Wort nimmer uytgeput, die deelt ook onvermoeit
Haar gaven aan de Goôn, die zelf de macht genieten
Te deelen aan de menſch, 't geen haar mocht over-
ſchieten.
Dia. Indien den Hemel die bevalligheyt bezat,
Zy

Zy wiert noit met de luſt tot 't aarts geſlacht beklat,
En Jupiter zou ook met onrecht Juno laaten,
De ſchoone Venus zou haar lieve Adonis haaten,
Aurora Cephalus, en Thetis Peleus; maar
De Liefd' heeft altoos luſt, om op een vremdt altaar
Te wieroken, en kan op aard meer ſchoonheyt vinden.
Zoud ik my dan alleen aan deze wet verbinden?

Mer. Nochtans is 't meer als tijt dat hy dees bergh verlaat,
Ontſchuylende door dit vertrek Apollos haat,
Die hem vervolght; ik moet zijn wil hier in gehengen,
En uw Endimion na Elis toe gaan brengen.

Dia. Helaas! beneemt gy my dat vriendlijk aangezicht,
Waar in de deugt het eerſt haar wondren heeft geſticht?
Ach! zo medogen oit uw gunſtigh hart kan raaken,
Zo zie, hoe my de Liefde in zijne min doet blaaken.

Mer. Ik wenſte dat ik u hier in moght hulpzaam zijn;
Maar 't vonnis van de Goôn weêrhoudt dit.

Dia. Ach! wat pijn
Gevoelt mijn teedre ziel?

Pal. Vaar voort met uwe klachten.

Dia. Kan ik uw wreet gemoet met traanen niet verzachten?
En is u onbekent wat trouwe liefde doet?

Mer. Ik weet het hoogh bevel, en wat ik volgen moet.

Dia. Ach! blijft gy echter voor mijn klachten onbewoogen?
En is mijn beê vergeefs, zo toon my dit meedoogen,
Laat ik noch, voor het laatſt, mijn afſcheit nemen van
Mijn waarde Minnaar, die ik doch niet derven kan.

Mer. Mijn Zuſter, dit verzoek kan ik u niet onthouwen,
Gy zult, op uw begeerte, Endimion beſchouwen,
Hoewel voor 't alderleſt.

VII. TOONEEL.

Diana. Pallas.

O wankelbaar geluk!
Hoe haaſt verandert gy in tegenſpoet en druk;

't Vermaak dat gy ons ſchijnt te gunnen, is doorweeven
Met onbeſtendigheyt; gy ſchijnt ons 't zoet te geven,
Om 't leet noch meerder te doen voelen: ach! nu blijkt
Het klaar dat d'Hemel my hier in verongelijkt.
Pal. Schep moet, ſchoon dat Merkuur uw Minnaar zal vervoeren
In ballingſchap, laat dat beſluyt u niet ontroeren;
Gy kunt, wanneer de Nacht op d'aardkloot ſpreidt haar kleet,
Hem volgen op het ſpoor, en heimelijk uw leet
Verzachten, en alzo Apollos haat ontvluchten.
Dia. Dit is de laatſte hoop; want als hy dees gehuchten
Verlaat, zal ik my ook begeven van dees bergh.
Vergeef my dan, Goddin, dat ik u noch iet vergh:
Ay ga, bezie of tot mijn beê Merkuur zich vaardigh
Betoont, gy acht my doch die kleene dienſt wel waardig.
Pal. Dees dienſt is my een plicht.
Dia. O onverwacht geval!
Gy drijft my tegen hoop, helaas! aan lager wal.
Ik min, en d'oorzaak van mijn min wort my benoomen;
Den hemel tracht door zijn gewelt mijn vreughd te toomen,
Hoewel vergeefs: 'k vergeet mijn Harder nimmermeer,
Schoon dat hy my verlaat. O liefde! o ſtraf! o eer!
Hoe komt gy deze ziel beſtormen door een lijden
Dat onverdraaghlijk is: hoe mooght gy my beſtrijden?
Maar daar verſchijnt dien Helt, die ook mijn droef heyt raakt.

VIII. TOONEEL.

Diana. Endimion.

ENdimion, is u 't beſluyt bekent gemaakt?
En wat beſtemt is, by de hemelſe Tirannen,
Die u, tot mijn verdriet, van deze bergh verbannen?
End. Helaas! Merkuur heeft my dit ſtraf gebodt gemelt.

Dia.

Dia. Heeft hy uw hart bedroeft? ſpreek op.
End. Ik ſta verſtelt,
En ben als een, die door de felle donderſlaagen
Verplettert leyt tot gruys; wat zal ik meer verdragen?
Dia. Zo moet gy deze berg verlaaten tot uw ſtraf?
End. Dit vonnis ſcheidt my nu voor eeuwig van u af;
En doet mijn ziel, helaas! het alderzwaarſte lijden
Gevoelen; want ik kan dit ongeval niet mijden.
Dia. De Gooden brouwen my in dit verdriet meer leet,
En zijn in 't plaagen van Diana eens zo wreet.
Men voert u van dees berg, maar om mijn hart te druk-
Begeren zy, dat ik, om al mijne ongelukken (ken
Te voelen, met de Zon vereenen zal; maar ik,
Die voor dit huwelijk als voor iet haatlijks ſchrik,
Ontvlucht hem ſteets, ſchoon dit zijn gramſchap kan verwekken.
Toon u dan moedig om na Elis toe te trekken;
Merkuur zal u alleen een leitsman zijn, hy zal
U hoeden voor gevaar, en eenig ongeval.
Ik zal, zo haaſt de Nacht haar duyſtere gordijnen
Op d'aard geſchoven heeft, ook op dees plaats verſchij-
In ſpijt van al de Goôn, en voeren u met pracht, (nen,
Omheint van ſtarren en verzelſchapt met de Nacht,
Na 't eylandt Delos, daar ons vreugt zal overſchieten;
Daar zullen wy met luſt al dat vermaak genieten
Dat ons nu wort misgunt. betoon dan hier u moet;
En wacht een ſchoonder lot na kleene tegenſpoet.
End. Helaas! dees hoop, Goddin, ſchijnt voor my zoet te wezen;
Maar 't afſcheidt doet mijn hart in tegendeel meer vreezen.
Dia. Mijn bykomſt zal u haaſt verlichten van uw pijn.
End. Ach! als ik denk hoe ver dat deze bergen zijn
Van Elis, en dat ik uyt Azië moet ſcheiden,
En dat Merkuur, uyt laſt der Goôn, my zal geleiden
Na 't moedig Grieken, zo bezwijmt mijn hart van ſchrik,

En haakt al na de doodt op yder oogenblik.
Dia. Helaas! wenst gy al om het eynde van uw leven,
Daar ik u het begin heb van mijn min gegeven?
End. Ik weet mijn droevigh lot, en dat ik sterflijk ben;
Ik heb de Gooden ook tot haters, en beken
Dat my uw zorg niet voor haar woeden kan bevrijden;
De liefde die ik heb genooten, voor dit lijden,
Kan my geen meer geluk verbeelden; neen! o neen:
'k Heb heerlijkheit genoeg om voort na 't graf te treên,
Nu ik van een Goddin genooten heb de zeege;
Ik heb al d'eer, die oit verkreegen wort, verkreege.
Dia. Gy hebt wel eer genoeg voor u, en 't sterven vry;
Maar 'k wil dat gy voortaan noch leven zult voor my.
End. Goddin, gebiê my om volstandigheyt te toonen,
Maar niet in dit geval mijn leven te verschoonen.
Mijn doot is in het lot en d'handt der Goôn gestelt;
Die door een gruwelijk en ongehoort gewelt,
My dwingen door dees vlucht uw schoonheyt te begeven.
Zo ik in Azië niet zonder haat kan leven,
Hoe zou my Grieken, dat my laas! de ziel ontroert,
Als ik met een Goddin de lucht wierd doorgevoert,
Bevrijden? neen, geen Godt zou dees triomf beögen;
Al vlucht ik noch zo ver, ik ben in haar vermoogen.
Dia. Nochtans wort Cephalus van zijn Goddin onthaalt,
En door de lucht gevoert, en voor zijn min betaalt.
End. Wie kan d'aantreklijkheên van haar by u gelijken?
Ook heeft haar Cephalus voor geen Apol te wijken,
Gelijk Endimion; waar door ik weet gewis
Dat zijn verkteegen eer, zo heerlijk niet en is
Als mijne; want zo haast ik uw aanminnige oogen
Beschou, geloof ik dat uw goddelijk vermoogen
De Goôn zo wel als my in liefde ontfonkt; Goddin,
Wat heyl staat dan voor my te wachten door de Min,
Nu Iupiter zelf is op u verlieft geworden?
Want zo uw schoonheyt hem tot geene liefde porde,
En 't heimlijk vuur hem niet hield aan uw glans verplicht,
Gewis,

Gewis, hy dreigde my niet met zijn bliksemschicht.
Dia. Van al de Gooden is Apollo maar te vreezen,
Vermits hy tracht alleen mijn Bruydegom te weezen:
Maar gy, die in mijn gunst zo vast gewortelt staat,
Wees niet beducht voor hem, noch zijn gewelt, en haat;
Want schoon dat al de Goôn hun krachten t'zaam vereenden,
En zich, door haat geport, aan u te wreken meenden,
Noch zal ik, door mijn hulp, u hoeden voor gevaar;
Dies zijt in als gerust, en vrees geensins voor haar.
End. Helaas! te meerder gy bezorgt zijt voor mijn leven,
Te meerder werden zy tot gramschap aangedreven;
Als uwe gunst vermeêrt, groeit ook haar afgunst aan.
Wie is zo groot dat hy de Goôn kan tegenstaan?
Men tracht vergeefs, 't geen zy besluyten, te beletten;
Op dat zy my dan door hun wreetheyt niet verpletten,
Zo dood my door uw hant, of door een minneschicht,
Op dat ik sterven mag, Goddin, voor uw gezicht.
Dia. Helaas! Endimion, wat hebt gy voorgenomen?
End. Ik kan door mijne vlucht de doot doch niet ontkomen.
Dia. Mijn hart lijdt pijn genoeg als gy dees berg verlaat,
Al wordt gy niet verdelgt door my, of door haar haat.
Toon u gemoedigt, en verban die ydle klachten,
Zo gy mijn droefheyt wilt vermindren en verzachten.
End. Zo ik uw droefheyt kan vermindren, door mijn moet,
Zal ik betoonen wat getrouwe liefde doet.
Ik zal doen blijken wat de deugt al kan verdraagen,
Wanneer zy om de liefd' bestreeden wort met plaagen;
Navolgende het lot dat my ontijdigh raakt...
Maar daar verschijnt Merkuur.

IX. TOONEEL.

Merkuur. Diana. Endimion. De Nacht.

GOddin, het uur genaakt
Dat gy elkanderen moet door de vlucht begeven.

Dia.

Dia. Endimion, vaar wel.
End. Vaar wel Goddin, mijn leven
Blijf ik u ſchuldig; maar ik zie u nimmer weêr.
Dia. O droevig afſcheidt! o gewelt! o liefde! o eer!
Nac. Daar gaat dien Helt, en gy moet zijn gezelſchap derven.
Dia. Ach! zo mijn beede iet kan op uwe gunſt verwerven,
Zo weiger my geen hulp; ik bid u, ey behoedt
Endimion, bevry hem doch voor tegenſpoet.
Mer. Ik zal, vertrouwt het my, en wilt voor ramp niet vreezen,
Uw lieve Endimion een trouwe leitsman weezen:
Maar gy, die in de haat van al de Gooden ſtaat,
Bezorg uw eygen heil, en vliê het nakend quaat;
Begeef u na d'Olimp, en ſtil het ongenoegen
Van Febus, met uw wil na zijne wil te voegen. *binnen.*
Dia. Ik zal bezorgen 't geen mijn liefde beſt behaagt.
Noit heeft de gramſchap van Apollo my verſaagt.
Dies zal ik mijnen Helt in Elis na gaan volgen,
Al wierden al de Goôn noch meer op my verbolgen.

VYFDE BEDRYF.

I. TOONEEL.

Pallas. Diana. De Nacht.

GHy hebt het hoog beſluyt op 't voegelijkſt geëert.
Endimion, die nu van Lathmus wort gekeert,
Vertrekt na Elis, gy, om u vermaak te vinden,
Kunt, eer de Zon het giſt, u moedig onderwinden
Hem na te volgen, en t'onthaalen na uw luſt:
En zo in Febus borſt de Min niet wort gebluſt
Door deze ballingſchap, zal ik my onderwinden,
Met hulp van godt Kupid', een middel uyt te vinden,
Waar door ghy onbeſchroomt uw Harder minnen meugt,

Die

Die zulk een liefde wel verdient heeft door zijn deugt
En waardigheyt, al is 't dat hem de Gooden haaten.

Dia. Ach Pallas! zo my dit vertrek zo veel mogt baaten
Dat my Apol verliet, ik zou gelukkig zijn.

Pal. Verwacht die uytkomst, wat verkrijgt men zonder pijn?

Dia. Helaas! de vrees komt nu die zoete hoop betoomen.
Endimion zal noit Apollos haat ontkoomen.
Ik vrees voor ongeval, en voor zijn leven; want
Apollo is verwoet, en tegen hem gekant.
Wat uytvlucht zal ik dan in dees verwarring vinden?
Wat plaats die my met rust zal aan mijn Harder binden?
Ay zie, de lucht betrekt, en toont, hoe dat de haat
Van Febus groeit, om dat ik in dees droeve staat
Endimion met leet zijn afscheidt heb gegeven.
Wat raat? hy zal hem wis vervolgen aan het leven.

Pal. Verlaat uw vrees, Merkuur zal hem een leitsman zijn.

Dia. Wanneer men recht bemindt gevoelt men stadigh pijn.

Pal. Ghy weet, wat hoop dat al uw lijden af zal weeren,
Vervaardig u daar toe, zo kan uw rouw verkeeren.

Dia. Wel aan, o waarde Nacht! kom, spreid uw duyster kleet
Op d'Aardkloot, en verzacht door uwe hulp mijn leet;
Ik zal Endimion in Elis voort gaan vinden,
En daar mijn hart aan zijn getrouwe min verbinden,
Schoon dat Apollo woet, en mijne vreugt benijt.
Kom, span mijn wagen in, het is nu meer als tijt,
Ik kan, in 't afzijn van mijn Harder, niet meer wachten.
Ay spoed u, help mijn pijn en lijden doch verzachten.

Nacht. Gy ziet hoe dat de Zon noch flaauw zijn straalen schiet,
Dies kan ik uwe wil niet volgen; vergd my niet
Het geen onmooglijk is; ik zou Natuur beroeren,
Dies is 't niet in mijn macht u voorneem uyt te voeren.

Dia. Ach! ach! hoe wort mijn geest van ongedult bestreên.

Pal. Uw heyl dat nadert al, ay toon u doch te vreên.

Dia.

Dia. Ik mis dien Helt te lang, kon ik de tijt verkorten.
Nacht. 't Is vremt, dat u deez' hoop geen blijſchap in kan ſtorten.
Dia. Ik vind, waar ik my keer, geen ruſt; het is om niet Gehoopt...

II. TOONEEL.

Cephalus. Diana. Pallas. De Nacht.

O ongeval! o lijden! o verdriet!
Dia. Helaas! wat nare ſtem vervult mijn droevige ooren?
Hoe Cephalus! wat 's dit?
Cep. Ach! was ik ongebooren,
Of had ik met mijn oog dit Treurſpel niet beſchouwt,
Ik keerde noit by u zo droevig, en vertrouwt...
Dia. Is dan Endimion in lijden?
Cep. Ach! de Gooden
Zijn onrechtvaardig in het ſtraffen; haar gebooden...
Dia. Spreek op, wat deert u? is Endimion in noot?
Cep. Helaas!
Dia. Hy zucht. Gewis Endimion is doot!
Hy is door Broeders haat gekomen om het leven.
Cep. De droef heyt bindt mijn tong, ik kan geen antwoort geven.
Dia. Gy maakt door 't zwijgen mijn verdriet noch eens zo groot;
Leeft mijn Endimion, ey zegh! of is hy doot?
Cep. Kunt gy zijn droevig lot niet uyt mijn weezen ſpeuren?
Gy zult noch al te vroegh zijn ongeval betreuren.
Dia. Is hy dan doot?
Cep. O ja, hy leyt al neêrgeſtort;
Apollos haat heeft hem het leven afgekort.
Dia. Helaas!
Pal. Komt gy hier ook een valſe maar verſpreiden?
Cep. O neen! Endimion is in mijn arm verſcheiden.
Dia. Endimion is doot! *Cep.* Hy heeft het lot voldaan,
En

En uwe Broeders wraak kloekmoedigh uytgeſtaan.
Pal. Vervloekte nijt: ach! kon de ballingſchap van deze
Roemwaarde, voor zijn wraak noch geen verzoening wezen?
Verhaal zijn ondergang, op dat hy wort beklaagt.
Cep. Ik vrees dat dit verzoek Diana niet behaagt;
En dat mijn reden zal haar hart weemoedigh maaken.
Dia. O neen! ay vaar maar voort, wilt het verhaal niet ſtaaken;
En zo 't u mooglijk is, maak doch mijn leet zo zwaar,
Dat ik van droefheyt kom te ſneuvlen, zo ik maar
Kon ſterven; kom, o Doot! beproef uw felle ſchichten
Op een Goddin, zy zal voor uwe macht nu zwichten.
Ach! had de Mingodt, toen hy eerſt mijn boezem met
Zijn flits doorſchooten heeft, de wreede pijl beſmet
Met het vergift, waar meê de Doot die aan komt randen,
Die tegen haare wil, by d'onderaartſe ſtranden
Gevoert zijn, zo was ik voldaan, en ongeſtoort.
Nu heeft hy my verkeert getroffen, en vermoort
Door duyzent dooden; want die my behaaghde in 't le- (ven
Is wegh, en ik, helaas! aan laager wal gedreven,
Beſpeur, maar al te ſpa, hoe dat ik op een klip
Geſtrant, in d'haaven moet verzinken met mijn ſchip;
Want hoop tot uytkomſt is my t'eenemaal benoomen.
Helaas! hoe zal ik nu mijn droefheyt beſt betoomen?
Mijn lijden is te zwaar, Endimion vermoort!
Ik vind geen hulp: maar gy, vaar met uw reeden voort.
Cep. Zo haaſt Endimion het vonnis was gegeven,
Dat hy, door afgunſt, wiert in ballingſchap verdreven,
En dat zijn liefde alleen hier van de reeden was,
Begaf hy zich verheugt in 't Bos; om, op dit pas
Met my verzelt, u noch voor 't laatſte eens aantebidden
Voor 't bloem-altaar, dat hy geſtelt had in het midden
Van 't dal, vernoegt dat hem om uwent wil dit leet
Geſchiede, waar in hy zich zo manmoedigh queet;
Hy achte geen gevaar, noch 't naken van zijn plaagen:

Uw

Uw gunſt kon al de vrees zo uyt zijn boezem jaagen;
Gelijk de wint het ſtof verdrijft, en 't nat dat bruyſt,
En zich beweegt zo lang de minſte wint noch ruyſt;
Ia 't ſcheen of al 't gevaar zijn ziel niet eens ontroerde.
Apollo, die door nijt en afgunſt op hem loerde,
Bezag met ſpijt, hoe hy, zo onverſchrikt en trots,
Zich in dit nootgeval dorſt toonen als een rots,
Die voor een hemelſtorm onmooglijk kan bezwijken:
Dies liet hy hem zijn lang verburgen afgunſt blijken,
En quam op zijn karos, door d'Uuren reê gemaakt,
Met Paarden die het licht uytblaazen; en genaakt
Al laager, mikkende op zijn borſt met felle ſchichten;
Endimion, die voor dit groot gevaar niet ſwichten,
Riep onverzet, kom aan Apollo, en doorſtoot
Dees borſt, want mijn triomf blijft echter even groot;
Ik heb, in ſpijt van u, Dianaas gunſt verkreegen,
En ſchoon ik ſterf, 'k geniet nochtans een dubble zeege.
Dit woort was niet volbrocht, of hy gewont: ik ſchrik,
Wanneer ik dit herdenk, op yder oogenblik.

Dia. Endimion, kon u mijn gunſt zo hoog verheffen,
Dat u al treffende zijn pijlen nimmer treffen?
Roemwaarde, heb ik u zo hoog gevoert, en kon
Ik u niet hoeden voor het woeden van de Zon?
Waar aan ontbreekt het? ach! ik heb de Gooden tegen
In mijne Min; wat kan mijn lijden overwegen?
Vervloekte Broeder, kom, en tref Diana meê,
Verzacht mijn lijden, en voldoe deez' leſte beê.

Pal. Hoe kon zijn afgunſt zo Endimion verkorten,
En 't altewaardig bloet op deze bergen ſtorten?

Cep. Zo dra hy was gewont, ontfing hy andermaal
Een ſchicht, die hem de borſt ontſloot, waar uyt een ſtraal
Van bloet quam ſtroomen, die het Aardrijk heel bevlekte.
Ik ſtond verbaaſt, mits dit gevaar geen vrees verwekte
In uw Endimion; want hy riep, heel vernoegt,
Lof zy Apol, die my dit leet heeft toegevoegt,
Doordien het heerlijk is voor een Goddin te ſneuvlen.

Wees

Wees mijn getuygen dan, o Lathmus! en ghy heuvlen
Die ik zo menighmaal betreeden heb, getuyght,
Dat, stervende, dit hart noch voor Diana buyght.
De Zon, ontsteeken door een vuur van felle tooren,
Vergramde, en wiert in 't eyndt verwoeder door het hooren
Van zulk een moedigheyt; dies schoot hy schicht op schicht,
Bedekt' hem met een wolk, en vloogh uyt ons gezicht.

Dia. O wreede!

Cep. Midlerwijl dat ik zijn lot beklaaghde,
En 't droevigh ongeval, genaakten ons de Maaghden
En Harders uyt het Bos, bedroeft door dit te zien;
Zy waaren elk gereet, om ons haar hulp te biên,
En plukten kruyden, tot genezing voor zijn wonden.
Maar al vergeefs: hy wierd helaas! al kout bevonden.
Chreseide, Oriane, en schoone Alcete, en Armion,
Ontzetten haar van schrik; elk riep, Endimion!
Om vast te weten of uw Minnaar noch moght leven.
Maar ach! de pijl was hem te diep in 't hart gedreeven;
Hy gaf geen antwoort meer, en lagh gants roereloos.
Toen stonden wy door schrik beknelt, een ruyme poos,
En treurden om het lijk; maar ik, om vast te weten
Of hy verscheiden was, heb my toen zo gequeeten
Gelijk een vriendt betaamt: ik nam hem op, bezwoer
Hem in uw naam, 't geen hem met kracht in d'ooren voer;
Hy opent op uw naam zijn halfgesturven oogen,
En sprak, ach! Cephalus, ach! is 't in uw vermoogen,
Zo ga na mijn Goddin, en zegh haar, dat ik meer
Geluk geniet, als ik oit van haar gunst begeer:
Ik zal in Plutos Rijk met zeege triomfeeren.
Toen zweegh hy, en de Doot begon hem t'overheeren;
Hy zuchte voor het laatste, en gaf hier meê de geest.

Diz. Ach! trouwe Minnaar, is uw eind zo braaf geweest?
En had de Liefde in u op 't laatst noch zulk vermoogen?
Ay laat ik voor het lest mijn Harder noch beöogen,

Mijn hart verlangt, en schrikt, voor 't aanzien van dien
Kom volg. (Helt.

III. TOONEEL.

Hier wort het Lichaam van Endimion, dat van Apollo doorschooten is, by een schoon Bloem-altaar, daar het beelt van Diana opstaat, vertoont; omringt van een Rey Harders en Nimfen.

Cephalus. Pallas. Diana. De Nacht. Rey van Harders en Nimfen.

Cep. DAar leyt het lijk, te droevig neêrgevelt,
Omringt van Reyen, die zijn ondergang betreuren.
Pal. O droevig Treurspel! ach! most u dit lot gebeuren?
Dia. Ach! ach! moet ik u zo mishandelt door de Zon
Zy knielt by 't doode Lichaam.
Ontmoeten? ach! mijn Lief, en waarde Endimion,
Zijt gy door Broeders haat zo deerlijk omgekoomen?
Och! zie my noch eens aan, en wilt voor my niet schroo-
Het is Diana die u smeekt: maar 't is om niet, (men;
Hy is al doot, en ik leg midden in 't verdriet
Gedompelt; ach! waar zal mijn ziel noch uytkomst vinden?
O Jupiter! zo gy Diana oit beminde, *Zy rijst op.*
Zo straf het wreet gewelt haar Minnaar aangedaan;
Of zijt gy meê, gelijk Apollo, op Diaan
Afgunstigh, en kan ik mijn Vader niet bekooren?
Zo is het bidden om mijn wraak geheel verlooren.
Ik neem dan tot de Vorst van 't naar gewest mijn wijk.
Kom aan, o waarde Nacht, en daal na 't duyster Rijk
Daar gy als een Goddin alleen wort aangebeeden;
Ontdek hem 't lijden dat Diana heeft geleeden,
En bid hem, dat hy my mijn Harder wedergeeft:
Zo ik hem derven moet, heb ik te lang geleeft.
Nac. Ik zou dit groot verzoek van hem vergeefs begeeren
Die eens gesturven is kan nimmer wederkeeren.

Dia.

Dia. Nochtans kon deze gunſt aan Orpheus wel geſchiên,
Had hy, op 't hoog bevel, in 't leſt niet omgezien:
En kunt gy deze gunſt niet by dien Godt verkrijgen;
Wel aan, ik ben gereet, om zelver neêr te ſtijgen
In dat bezwalkte Rijk, daar nimmermeer den dagh
Geſcheenen heeft, om door mijn jammerlijk geklagh,
De naare ſchimmen met mijn tranen te beweegen:
En krijg ik dan haar gunſt, ik heb genoeg verkreegen.

IV. TOONEEL.

Merkuur. Diana. Rey van Nimſen. De Nacht.
Cephalus. Pallas.

MYn Zuſter, ay! betoom u jammerlijk geklagh,
Bezadig u, ſchep moet, indien het wezen magh.
Dia. Komt gy my trooſten in mijn onverwinlijk lijden,
Daar gy mijn Harder door uw voorzorg koſt bevrijden?
Ik dacht dat gy mijn beê vry beter ga zoudt ſlaan.
Nu is mijn Minnaar doot, en ik, helaas! begaan
Om zijn verlies, kan nu niet anders doen als klagen:
O pijn! o hartsverdriet! o ongemeene plaagen.
Mer. Het deert my u te zien in zulk een droeven ſtaat;
Geloof ook, dat ik noit ben d'oorzaak van dit quaat
Geweeſt; want 'k was helaas! by hem te ſpa gekomen,
Om 't woeden van Apol door bidden te betoomen.
En wijl u droevig lot doch niet verwiſſen kan;
En 't treuren ydel is, wat helpt uw klagen dan?
Verlaat de droefheyt die u 't hart wil overſtelpen,
Want gy kunt door uw klacht Endimion niet helpen.
Volg doch mijn trouwe raat.
Dia. Een die de ſmert gevoelt,
Die oordeelt alderbeſt waar dat de ziekte woelt.
Ik laat my door geen reên vertrooſten, neen! mijn lijden
Is al te zwaar, geen raat kan my hier van bevrijden;
Dies trek ik 't zelfde lot van mijn Endimion,
In ſpijt van al de Goôn, en Febus; wreede! kon

Uw felle schicht alleen mijn Minnaars boezem raaken,
En woudt gy my niet meê dat leet deelachtigh maaken?
Of had uw hart vermaak in al mijn traanen? ach!
Zo zal ik zelver dan mijn lijden, op een dagh
Verkorten; kom, o doot! en quets my met uw prikklen.

R. v. Nim. Goddin, ay wilt u in geen meerder droefheyt wikklen.

Dia. Mijn lijden is te groot, ik zie geen uytkomst meer;
Ik vind niet als verdriet, waar ik my wende, of keer.
O Afgunst! o Bedrogh! komt gy my zo bedriegen?

Nac. Haar droefheyt neemt noch toe.

Mer. Ik zal na boven vliegen
En maaken aan de Goôn haar ongeval bekent.

Hy vlieght na de Lucht.

Cep. Helaas! hier neemt de Min een altedroevig endt.

1 *R. v. Hard.* Zy was in 't eerst gemengt met zoete hoonigraaten.

2 *Hard.* Nu is zy bitter, en wel waardig om te haaten.

Dia. Ach haat de Liefde niet, maar vloek de wreetheyt van
Apollo, die ik met meer reeden haaten kan;
Want hy zal van mijn leedt alleenig d'oorzaak heeten.
En nademaal ik noit mijn Harder kan vergeeten,
Maar steets zal denken aan zijn vriendelijk gezicht,
Blijf ik voor eeuwig aan het jammeren verplicht:
En, wijl mijn droefheyt kan voor dubble droefheyt strekken,
Zal ik, eer 't jaar verloopt, mijn oogen tweemaal dekken;
En treuren om de doot van mijn Endimion,
Die zo mishandelt leyt door 't woeden van de Zon.
Dan zal ik menigmaal mijn straalen d'aarde onthouwen,
Om met vermaak de geest mijns Minnaars aan te schouwen;
Want nu ik hem op d'aard niet levendig kan zien,
Zal ik in 't duyster Rijk der geesten heen gaan vliên,
En in 't bezwalkte dal zijn schoone geest beöogen.
Ik volg u dan in 't kort, nu gy zijt voorgetoogen,
Om in dat naar gewest, vol droefenis, uw geest,

T'omhelzen, die mijn min steets is getrouw geweest:
En schoon dat al de Goôn dit moedig opzet laaken,
Ik zal, door u te zien, my daar genoeg vermaaken.

Pal. Maar daar komt Venus op haar wagen uyt de Lucht
Neêrdalen, voortgevoert van haare zwanevlucht,
Bewogen door uw rouw en droeve jammerklachten;
Haar bykomst zal gewis uw lijden wat verzachten.

V. TOONEEL.

Venus daalt op haar VVagen uyt de wolken op 't Tooneel.

Venus. Diana. Cephalus. Pallas.

GOddin, die nu met recht het leet betreuren meugt,
En 't ongelijk, dat zo ontijdig al uw vreugt
Benomen heeft; ik kom uw lijden wat verzachten,
Indien het mooglijk is. Ik zocht, op uwe klachten,
En Pallas raat, 't geweld, dat u is aangedaan,
Te keeren, maar vergeefs; dies ben ik heel begaan
Met u, en wenste, dat mijn Zoon u met zijn schichten
Noit had gequetst, en dat ik 't lijden kon verlichten.
Maar nu 't onmooglijk is, en hy u heeft geraakt,
Zo bid ik, dat gy doch dit droevig karmen staakt,
Want u Endimion zal door geen rouw herleeven.
Wilt u in veyligheyt dan tot de rust begeven:
En haak na troost, die gy verkrijgt, indien gy voort
Dees berg verlaat, waar op uw Harder is vermoort.
Of zo uw droefheyt die met traanen wil besproeyen,
Zal ik uyt 't laauwe bloet zo schoon een bloem doen groeyen
Gelijk een Hyacinth, of tweede Adoon, die ik
Met vreugt beschouw, maar om zijn lijden denk met schrik.
Al triomfeert de Doot met zijne macht hier boven,
Hy kan u echter zijn gedachtenis niet rooven.
Gy zult mijn gunst altoos tot u genegen zien.

Dees Reyen zullen ook haar trouwe hulp wel biên ,
Om 't lijk op Lathmus met een ſtaci te begraven ,
Gelijk zijn deught betaamt ; zo raakt het in de haaven
Daar 't onvermoeizaam ruſt, terwijl de ziel noch leeft ,
Die onveranderlijk in uw gedachten zweeft.

Dia. Ach Venus ! die my komt uw gunſt bewijzen ,
Maar al te ſpade ; kon dien Helt verrijzen ,
Geen trooſt ontbrak my dan in tegenſpoet.
Nu leght hy laas ! gewentelt in zijn bloet ,
Doorſchooten van Apol door nijdigh woeden.
Wat helpt my nu in deze tegenſpoeden ,
Of trooſt, of raat, nu ik van hulp ontbloot ,
Mijn Min betaalt zie met mijn Minnaars doot ?
Doch zo my noch wat trooſt mоght overſchieten
In deze barrening van zielsverdrieten ,
Dat zou door uwe gunſt alleen geſchiên.
Indien gy my uw trouwe hulp wilt biên ,
Zo laat dit Lijk, deurwont en neêrgeſlaagen ,
Door uw Bevalligheên voort overdraagen
T'Ephezen, daar ik het een graf met eer
(Op dat hy in mijn Tempel triomfeer)
Toerichten zal, na d'eiſch der brave Helden :
En op dat niemant mijn beſluyt zal melden
Aan Febus, zal ik 't lijk bedekken met
Een wolk, zo word ik niet door hem belet
Te toonen aan mijn Helt de laatſte plichten.
Indien gy dit op mijne beê verrichte ,
Ik zou vernoeght zijn in dit groot verdriet ,
Schoon my geen andre trooſt noch hulp geſchiet.

Ven. Indien uw droefheyt hier door is te ſtelpen ,
En dat ik u door mijne hulp kan helpen ,
Zal ik betoonen, wat mijn gunſt verricht.
Kom mijn Bevalligheên, voldoe uw plicht ,
Daal vaardigh af, bewaar, op mijn gebieden ,
Endimion, op dat mijn wil geſchiede :

Terwijl Venus dit bovenſtaande ſpreekt, daalen de dry Bevallighee-den, d'eene recht uyt het midden van de VVolken, d'andre twee van ter zijden by het Lighaam van Endimion op 't Tooneel.

Ook zult gy voort, op mijn gebodt, ter vlucht,
Dit doode Lijk vervoeren door de Lucht,
Beſlooten in een Wolk na 't ſchoone Ephezen,
En mijn bevel in 't kort gehoorzaam weezen;
Dies maak u voort tot dezen tocht gereet.
En gy, o treurge Maaght, verkrop uw leet,
Begeef u met de Nacht elk op uw waagen,
En volgh het Lijk, terwijl zy 't overdraagen.
Daar daalt een Wolk op uw begeerte al af,
Om u Endimion na 't heerlijk graf
Te voeren, dat uw min zijn deught vervaardight.

Hier daalt een ſchoone VVolk uyt de Lucht, die het Lijk en de Beval-ligheden bedekt hebbende, met de zelve weder langzaam opklimt, en in de VVolken verdwijnt.

En zo gy mijne gunſt deze eer gewaardight,
Zal ik u voort met mijne Zwaanevlucht
Navolgen op het ſpoor door d'oope Lucht,
Om u verdriet, en lijden te verzachten.

Dia. Wel aan, 'k zal afgepijnt van jammerklaghten,
Mijn Minnaar volgen; gaat gy midlerwijl
O Cephalus, en bid doch in der yl
Aurora, dat zy ons uyt gunſt doch meede
Verzellen kom t'Ephezen op mijn beede.

Cep. Goddin, ik zal volbrengen uw begeer.

Dia. Gy vlugge wagens daal dan vaardigh neêr,
En voer ons langs een ſpoor van bruyne wolken,
T'Ephezen, daar zal ik die dappre volken
Gewaardigen met d'eer van 't Heldenlijk.

Terwijl Diana de bovenſtaande regels ſpreekt, daalt haar VVagen met die van de Nacht uyt de VVolken op 't Tooneel, en als zy beide, yder in haar eygen, gezeeten zijn, ſpreekt Diana dit volgende te-gen Pallas.

En gy, o wijze Maaght! die tot een blijk
Van uwe trou, my quaamt dit onheyl melden,
Met welk een dienst zal ik die gunst vergelden?

Pal. Ik ben voldaan, dies vaar vrymoedigh heen.

Diana haar afscheydt genomen hebbende, wort met haar VVagen, gevolght van de Nacht, in de VVolken opgenomen.

Ven. Ik zal haar volgen.

Pal. En ik zal t'Atheen
Dees dagh gedenken, en van elk doen eeren,
Die haar geluk in droefheyt doet verkeeren.

Pallas en Venus gaan in haar VVagens zitten, en worden gelijk in VVolken opgevoert, uyt het gezicht der Aanschouwers.

UYT.

